

Bryssel 8.4.2021
COM(2021) 153 final

ANNEX

LIITE

asiakirjaan

ehdotus neuvoston päätökseksi

**Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välisen Euro–
Välimeri-lentoliikennesopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta**

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välinen
EURO-VÄLIMERI-LENTOLIIKENNESOPIMUS

SISÄLTÖ

1 ARTIKLA: Määritelmät

I OSASTO: TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET

2 ARTIKLA: Liikenneoikeudet ja reitit

3 ARTIKLA: Liikennöintilupa

4 ARTIKLA: Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen

5 ARTIKLA: Investoinnit lentoliikenteen harjoittajiin

6 ARTIKLA: Lakien ja määräysten noudattaminen

7 ARTIKLA: Terve kilpailu

8 ARTIKLA: Kaupalliset mahdollisuudet

9 ARTIKLA: Tullit ja maksut

10 ARTIKLA: Käyttömaksut

11 ARTIKLA: Lentohinnat ja kuljetusmaksut

12 ARTIKLA: Tilastot

II OSASTO: SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

13 ARTIKLA: Ilmailun turvallisuus

14 ARTIKLA: Ilmailun turvaaminen

15 ARTIKLA: Ilmaliikenteen hallinta

16 ARTIKLA: Ympäristönsuojelu

17 ARTIKLA: Lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuu

18 ARTIKLA: Kuluttajansuoja

19 ARTIKLA: Sosiaaliset näkökohdat

III OSASTO: INSTITUTIONAALISET JÄRJESTELYT

20 ARTIKLA: Tulkinta ja soveltaminen

21 ARTIKLA: Sekakomitea

22 ARTIKLA: Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely

23 ARTIKLA: Suojatoimenpiteet

24 ARTIKLA: Suhde muihin sopimuksiin

25 ARTIKLA: Alueellinen vuoropuhelu

26 ARTIKLA: Muutokset

27 ARTIKLA: Sopimuksen irtisanominen

28 ARTIKLA: Sopimuksen rekisteröinti

29 ARTIKLA: Uusien jäsenvaltioiden liittyminen Euroopan unioniin

30 ARTIKLA: Voimaantulo

LIITE I: Siirtymämääräykset

LIITE Ia: Tunis–Carthagen kansainvälistä lentoasemaa koskevat siirtymämääräykset

LIITE II: Luettelo siviili-ilmailuun sovellettavista säännöistä

LUONNOS

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välinen

EURO–VÄLIMERI-LENTOLIIKENNESOPIMUS

BELGIAN KUNINGASKUNTA,
BULGARIAN TASAVALTA,
TŠEKKIN TASAVALTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTA,
VIRON TASAVALTA,
IRLANTI,
HELLEENIEN TASAVALTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTA,
RANSKAN TASAVALTA,
KROATIAN TASAVALTA,
ITALIAN TASAVALTA,
KYPROKSEN TASAVALTA,
LATVIAN TASAVALTA,
LIETTUAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,
UNKARI,
MALTAN TASAVALTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,
ITÄVALLAN TASAVALTA,
PUOLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

jotka ovat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä yhdessä 'EU:n perussopimukset', osapuolia ja Euroopan unionin jäsenvaltioita, jäljempänä yhdessä 'EU:n jäsenvaltiot' tai yksittäin 'EU:n jäsenvaltio',

ja Euroopan unioni,

sekä

Tunisian tasavalta, jäljempänä 'Tunisia',

Tunisia ja jäsenvaltiot Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avatun kansainvälistä siviili-ilmailua koskevan yleissopimuksen osapuolina yhdessä Euroopan unionin kanssa,

TOTEAVAT, että tämä Euro–Välimeri-ilmailusopimus on osa Euro–Välimeri-kumppanuuden muodostamaa kokonaisuutta, joka hahmoteltiin 28 päivänä marraskuuta 1995 annetussa Barcelonan julistuksessa,

TOTEAVAT haluavansa yhteisesti edistää Euro–Välimeri-ilmailualueita, joka perustuu sääntelyn lähentämiseen, sääntely-yhteistyöhön ja markkinoille pääsyn vapauttamiseen, tasapuolisin toimintaedellytyksin,

HALUAVAT parantaa lentoliikennepalveluja ja edistää kansainvälistä lentoliikennejärjestelmää, jossa noudatetaan syrjimättömyyden periaatteita, sekä avointa ja oikeudenmukaista kilpailua lentoliikenteen harjoittajien välillä,

HALUAVAT huolehtia lentoliikenteeseen liittyvistä eduistaan,

TOTEAVAT yhteyksien merkityksen lentoliikenteen tehokkuudelle kaupankäynnin, matkailun, sijoitusten ja taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen parantamiseksi,

HALUAVAT varmistaa, että lentoliikenne on mahdollisimman turvallista ja turvattua ja vahvistavat uudelleen olevansa erityisen huolissaan ilma-aluksiin kohdistuvista teoista tai niiden uhista, jotka vaarantavat ihmisten tai omaisuuden turvallisuuden ja vaikuttavat kielteisesti lentoliikenteeseen sekä heikentävät yleisön luottamusta siviili-ilmailun turvallisuuteen,

OTTAVAT HUOMIOON Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avatun kansainvälistä siviili-ilmailua koskevan yleissopimuksen,

OVAT PÄÄTTÄNEET saada aikaan mahdollisimman suuren hyödyn yhteistyöstä sääntelyn alalla sekä siviili-ilmailun alaa koskevien lakien ja määräysten yhdenmukaistamisesta,

TOTEAVAT kilpailukykyisistä lentoliikennepalveluista ja elinkelpoisesta ilmailun toimialasta mahdollisesti saatavat merkittävät hyödyt,

HALUAVAT varmistaa lentoliikenteen harjoittajien tasapuoliset toimintaedellytykset,

TOTEAVAT, että tuet voivat vaikuttaa kielteisesti lentoliikenteen harjoittajien väliseen kilpailuun ja vaarantaa tämän sopimuksen perustavoitteiden saavuttamisen,

AIKOVAT toimia osapuolten välisiin voimassa oleviin lentoliikennesopimuksiin ja -järjestelyihin tukeutuen, jotta voidaan avata pääsy markkinoille ja turvata mahdollisimman suuret hyödyt matkustajille, rahdinlähettäville, lentoliikenteen harjoittajille, lentoasemille ja niiden työntekijöille sekä kummankin osapuolen väestölle,

KOROSTAVAT ympäristönsuojelun tärkeyttä kehitettäessä kansainvälistä ilmailupolitiikkaa ja pantaessa sitä täytäntöön,

VAHVISTAVAT tarpeen ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja jatkaa yhteistyötä ilmailun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi aiheeseen liittyviä monenvälisiä sopimuksia noudattaen, erityisesti toteuttamalla markkinaperusteisia kokonaisvaltaisia toimenpiteitä, sellaisina kuin niistä on sovittu Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) 39. yleiskokouksessa, ja asiaa koskevia ICAOn hyväksymiä välineitä hyödyntäen ja 12 päivänä joulukuuta 2015 Pariisissa tehtyä ilmastonmuutosta koskevaa Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimusta noudattaen;

KOROSTAVAT kuluttajien suojelun merkitystä ja asianmukaisen kuluttajansuojan saavuttamista lentoliikenteessä ja tunnustavat tarpeen tehdä yhteistyötä tällä alalla,

TOTEAVAT, että kaupallisten mahdollisuuksien lisäämisellä ei pyritä heikentämään osapuolten työelämää koskevia sääntöjä tai standardeja, ja korostavat sosiaalisen ulottuvuuden merkitystä kansainvälisen ilmailun alalla ja markkinoillepääsyn avaamisesta työntekijöille, työllisyydelle ja työoloille aiheutuvien vaikutusten tarkastelua,

PANEVAT MERKILLE, että on tärkeää parantaa pääoman saantia ilmailun alalla lentoliikenteen kehittämiseksi edelleen osapuolten voimassa olevien sääntöjen mukaisesti,

TOTEAVAT, että tätä sopimusta on tarkoitus soveltaa asteittaisella tavalla ja että asiaankuuluvalla välineellä voidaan parantaa sääntelyn lähentymistä Euroopan unionin lainsäädännön kanssa,

OVAT SOPINEET SEURAAVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ:

1 ARTIKLA

Määritelmät

Ellei toisin määrätä, tässä sopimuksessa tarkoitetaan

1. 'sopimuksella' tätä sopimusta, sen liitteitä ja lisäyksiä sekä niiden muutoksia;
2. 'lentoliikenteellä' yleisölle tarjottua matkustajien, matkatavaroiden, rahdin ja postin kuljettamista lentoteitse joko erikseen tai yhdessä maksua tai muuta korvausta vastaan; tähän katsotaan sisältyvän sekä säännöllinen että tilauslentoliikenne;
3. 'kansallisuutta koskevalla selvityksellä' sen toteamista, että lentoliikenteen harjoittaja, joka haluaa harjoittaa lentoliikennettä tämän sopimuksen nojalla, täyttää 3 artiklassa esitetyt omistusta, tosiasiallista määräysvaltaa ja päätoimipaikkaa koskevat vaatimukset;
4. 'vaatimustenmukaisuutta koskevalla selvityksellä' sen toteamista, että lentoliikenteen harjoittajalla, joka haluaa harjoittaa lentoliikennettä tämän sopimuksen nojalla, on riittävä vakavaraisuus ja riittävästi johtamisosaamista tällaisen liikenteen harjoittamiseen ja että se pystyy noudattamaan tällaisen liikenteen harjoittamista sääteleviä osapuolten lakeja, määräyksiä ja vaatimuksia;
5. 'toimivaltaisilla viranomaisilla' valtion virastoja tai yksiköitä, jotka vastaavat tästä sopimuksesta johtuvien hallinnollisten tehtävien toteuttamisesta;
6. 'yleissopimuksella' Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettavaksi avattua Kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimusta, mukaan luettuina:
 - a) kaikki yleissopimuksen muutokset, jotka ovat tulleet voimaan yleissopimuksen 94 artiklan a kohdan mukaisesti ja jotka sekä Tunisia että yksi tai useampi Euroopan unionin jäsenvaltio on ratifioinut ja jotka ovat käsiteltävänä olevan asian kannalta olennaisia; ja
 - b) kaikki yleissopimuksen 90 artiklan mukaisesti hyväksytyt yleissopimuksen liitteet tai muutokset sillä edellytyksellä, että tällaiset liitteet tai muutokset ovat voimassa sekä Tunisiassa että yhdessä tai useammassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa ja että ne ovat käsiteltävänä olevan kysymyksen kannalta olennaisia;
7. 'kaikilla kustannuksilla' tarjotuista palveluista aiheutuvia kustannuksia mukaan luettuina kohtuulliset hallinnolliset yleiskulut;
8. 'kansainvälisellä lentoliikenteellä' lentoliikennettä vähintään kahden valtion alueen yläpuolisessa ilmatilassa;
9. 'osapuolilla' Tunisiaa sekä Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita;
10. 'päätoimipaikalla' lentoliikenteen harjoittajan pääkonttoria tai rekisteröityä toimipaikkaa sen osapuolen alueella, jossa lentoliikenteen harjoittajan keskeiset taloudelliset toiminnot ja lentotoiminnan valvonta, jatkuvan lentokelpoisuuden hallinta mukaan lukien, tapahtuvat myönnettyjen liikennelupien mukaisesti;

11. 'ilman kaupallista tarkoitusta tapahtuvalla laskulla' muussa tarkoituksessa kuin lentoliikenteen matkustajien, matkatavaroiden, rahdin ja/tai postin ottamiseksi taikka jättämiseksi suoritettavaa laskua;

12. 'lentohinnoilla' hintoja, jotka maksetaan lentoliikenteen harjoittajille tai heidän edustajilleen taikka muille lipunmyyjille matkustajien kuljettamisesta lentoliikenteessä (mitkä tahansa siihen liittyvät liikennemuodot mukaan luettuina), sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot;

13. 'kuljetusmaksuilla' hintoja, jotka maksetaan rahdin kuljettamisesta lentoliikenteessä (mitkä tahansa siihen liittyvät liikennemuodot mukaan luettuina), sekä edellytyksiä, joilla kyseisiä hintoja sovelletaan, mukaan lukien edustajapalvelujen ja muiden lisäpalvelujen palkkiot ja ehdot;

14. 'alueella' Tunisian osalta sen suvereniteettiin kuuluvia maa-alueita (mannermaata ja saaria), sisävesiä ja aluemerä sekä niiden yläpuolista ilmatilaa sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden osalta niitä jäsenvaltioiden maa-alueita, sisävesiä ja aluemerä, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta, mainituissa sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä niiden yläpuolista ilmatilaa;

15. 'käyttömaksulla' lentoliikenteen harjoittajilta perittäviä maksuja lentoasemien laitteiden ja palvelujen käytöstä sekä lentoasemien ympäristönsuojeluun, lennonvarmistukseen tai ilmailun turvaamiseen liittyvien laitteiden tai palvelujen käytöstä, oheispalvelut ja -laitteet mukaan luettuina;

16. 'omahuolinnalla' tilannetta, jossa lentoaseman käyttäjä huolehtii yhden tai useamman maahuolinta-alan palvelun suorittamisesta itselleen tekemättä sopimusta kolmannen osapuolen kanssa näiden palvelujen toimittamisesta; tässä määritelmässä lentoaseman käyttäjien ei katsota olevan toisiinsa nähden kolmansia osapuolia, jos

a) yhdellä on osake-enemmistö toisesta, tai

b) molempien osake-enemmistö on saman tahon hallussa;

17. 'assosiaatiosopimuksella' Brysselissä 17 päivänä heinäkuuta 1995 allekirjoitettua Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välistä Euroopan ja Välimeren alueen assosiointia koskevaa sopimusta;

18. 'sovitulla lentoliikennepalvelulla' kansainvälistä lentoliikennettä ja 'määrätyllä reitillä' tämän sopimuksen 2 artiklan (Liikenneoikeudet) mukaisesti määritettyä reittiä;

19. 'säännöllisellä kansainvälisellä lentoliikenteellä' sellaisten lentojen sarjaa, joilla on kaikki seuraavat ominaisuudet:

- a) kullakin lennolla on istuinpaikkoja ja/tai rahdin ja/tai postin kuljetuskapasiteettia, jotka ovat yleisön ostettavissa (joko suoraan lentoliikenteen harjoittajalta tai sen valtuutetuilta edustajilta);
- b) lennon tarkoituksena on palvella samojen kahden tai useamman lentoaseman välistä liikennettä joko
- julkistetun aikataulun mukaisesti, tai
 - niin säännöllisesti tai toistuvasti, että se selvästikin on osa järjestelmällistä sarjaa;
20. 'tilauslentoliikenteellä' kaikkea kaupallista lentoliikennettä, joka ei ole säännöllistä lentoliikennettä;
21. 'lentoliikenteen harjoittajalla' yritystä, jolla on voimassa oleva liikennelupa tai vastaava;
22. 'tosiasiallisella määräysvallalla' suhdetta, joka perustuu oikeuksiin, sopimuksiin tai muihin keinoihin, joilla erikseen tai yhdessä ja ottaen huomioon tosiasialliset ja oikeudelliset seikat annetaan mahdollisuus suoraan tai välillisesti käyttää määräävää vaikutusvaltaa yrityksessä, erityisesti
- a) antamalla oikeus käyttää kaikkia yrityksen varoja tai osaa niistä;
 - b) oikeuksin tai sopimuksin, joiden nojalla saadaan määräävä vaikutusvalta yrityksen elinten kokoonpanoon, äänestyksiin tai päätöksiin taikka muutoin yrityksen liiketoiminnan harjoittamiseen;
23. 'tehokkaalla viranomaisvalvonnalla' jonkin valtion harjoittamaa lentoliikenteen harjoittajan tehokasta viranomaisvalvontaa, joka koostuu seuraavista:
- a) lentoliikenteen harjoittajalla on kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen myöntämä voimassa oleva liikennelupa, kuten lentotoimintalupa;
 - b) lentoliikenteen harjoittaja täyttää kyseisen valtion kansainvälisten lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen liittyvät vaatimukset, kuten vaatimus vakavaraisuudesta, kyky vastata yleiseen etuun liittyviin vaatimuksiin ja palvelutakuuseen liittyvät velvoitteet;
24. 'liikenneluvalla'
- i) Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tapauksessa asetuksen (EY) N:o 1008/2008 ja sen korvaavan säädöksen mukaisesti annettua liikennelupaa ja mitä tahansa muuta asiaa koskevaa asiakirjaa tai todistusta, ja
 - ii) Tunisian tapauksessa Tunisian sovellettavan ilmailulainsäädännön mukaisesti annettua liikennelupaa, todistusta tai vapautusta;
25. 'SESAR-hankkeella' (Single European Sky ATM Research) yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan teknistä toteutusta, johon sisältyy uuden sukupolven ilmaliikenteen

hallintajärjestelmien koordinoitu ja ajallisesti yhteensovitettu tutkimus, kehittäminen ja käyttöönotto;

26. 'viidennen vapauden liikenneoikeudella' yhden valtion, jäljempänä 'myöntävä valtio', toisen valtion, jäljempänä 'vastaanottava valtio', lentoliikenteen harjoittajille myöntämään oikeutta tai etuoikeutta tarjota kansainvälisiä lentoliikennepalveluja myöntävän valtion alueen ja jonkin kolmannen valtion alueen välillä sillä edellytyksellä, että tällaisten reittien lähtö- tai määräpaikka sijaitsee vastaanottavan valtion alueella.

I OSASTO

TALOUDELLISET MÄÄRÄYKSET

2 ARTIKLA

Liikenneoikeudet ja reitit

1. Tässä artiklassa määritettyihin reitteihin sovelletaan tämän sopimuksen liitteissä I ja 1 a vahvistettuja siirtymämääräyksiä.

Reitit

2. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien tarjota lentoliikennepalveluja seuraavilla reiteillä:

- i) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat:

paikat Euroopan unionissa - välillä olevat paikat - Tunisiassa olevat paikat - edelleen olevat paikat

- ii) Tunisian lentoliikenteen harjoittajat:

paikat Tunisiassa - välillä olevat paikat - Euroopan unionissa olevat paikat - edelleen olevat paikat.

Liikenneoikeudet

3. Kumpikin osapuoli myöntää toiselle osapuolelle seuraavat oikeudet, joiden mukaisesti toisen osapuolen lentoyhtiöt voivat harjoittaa kansainvälistä lentoliikennettä:

- a) oikeus lentää laskeutumatta toisen osapuolen alueen yli;
- b) oikeus laskeutua toisen osapuolen alueelle ilman kaupallista tarkoitusta;
- c) oikeus tarjota kansainvälisen lentoliikenteen palveluja seuraavilla reiteillä:
 - i) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat:

minkä tahansa Euroopan unionissa sijaitsevan paikan ja minkä tahansa Tunisiassa sijaitsevan paikan välillä

ii) Tunisian lentoliikenteen harjoittajat:

minkä tahansa Tunisiassa sijaitsevan paikan ja minkä tahansa Euroopan unionissa sijaitsevan paikan välillä

d) muut tässä sopimuksessa määrätyt oikeudet.

Toiminnallinen jousto

4. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat valintansa mukaan joillakin tai kaikilla lennoillaan, jotka liikennöidään edellä 2 kohdassa määritetyillä reiteillä

a) liikennöidä jompaankumpaan tai kumpaankin suuntaan;

b) yhdistää samaan lentoon eri lennonnumeroita;

c) liikennöidä missä yhdistelmässä ja missä järjestyksessä tahansa välillä oleviin ja edelleen oleviin paikkoihin sekä osapuolten alueilla oleviin paikkoihin edellä 2 kohdassa esitettyjen määräysten mukaisesti;

d) jättää väliin minkä tahansa paikan tai mitkä tahansa paikat;

e) siirtää missä tahansa paikassa liikennettä mistä tahansa ilma-aluksestaan mihin tahansa toiseen ilma-alukseensa (koneen vaihto eli rupture de charge);

f) tehdä välilaskuja mihin tahansa paikkaan kummankin osapuolen alueella tai sen ulkopuolella;

g) harjoittaa kauttakulkuliikennettä toisen osapuolen alueen halki;

h) yhdistää liikennettä samaan ilma-alukseen riippumatta siitä, mistä tällainen liikenne on lähtöisin; ja

i) liikennöidä saman palvelun puitteissa useampaan kuin yhteen paikkaan (monikohdelennot).

Tässä kohdassa tarkoitettua toiminnallista joustoa voi harjoittaa suunnasta riippumatta ja ilman maantieteellisiä rajoituksia, menettämättä oikeuttaan kuljettaa tämän sopimuksen mukaisesti muutoin sallittua liikennettä, kun

i) Tunisian lentoliikenteen harjoittajien palveluja liikennöidään Tunisiassa sijaitsevaan paikkaan;

ii) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien palveluja liikennöidään Euroopan unionissa sijaitsevaan paikkaan.

5. Kumpikin osapuoli antaa lentoliikenteen harjoittajien määritellä tarjoamansa kansainvälisen lentoliikenteen tiheyden ja määrän markkinoilla vallitsevien kaupallisten näkökohtien perusteella. Ellei tässä sopimuksessa muuta määrätä, tämän oikeuden mukaisesti

kumpikaan osapuoli ei saa yksipuolisesti rajoittaa liikenteen määrää, tiheyttä tai palvelun säännöllisyyttä, liikenteen reititystä, lähtöpaikkaa tai määräpaikkaa taikka toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien käyttämien ilma-alusten tyyppiä tai tyyppejä muista kuin tullitoimintaan, teknisiin, operatiivisiin, ilmailun turvaamiseen tai ympäristönäkökohtiin tai terveyden suojeluun liittyvistä syistä.

6. Tämän sopimuksen määräykset eivät missään tapauksessa oikeuta

a) Tunisian lentoliikenteen harjoittajia ottamaan Euroopan unionin jäsenvaltioissa kuljetettavaksi matkustajia, matkatavaroita, rahtia ja/tai postia, joiden määräpaikka on jokin saman jäsenvaltion toinen paikka;

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajia ottamaan Tunisiassa kuljetettavaksi matkustajia, matkatavaroita, rahtia ja/tai postia, joiden määräpaikka on jokin toinen paikka Tunisiassa.

7. Rajoittamatta 24 artiklan (Suhde muihin sopimuksiin) soveltamista tämän sopimuksen määräykset eivät missään tapauksessa oikeuta kummankaan osapuolen lentoliikenteen harjoittajia käyttämään viidennen vapauden liikenneoikeuksia välillä olevissa paikoissa ja edelleen olevissa paikoissa edellä 2 kohdassa määrätyillä reiteillä.

8. Tässä artiklassa viitatu paikat on katsottava viittauksiksi kansainvälisesti tunnustettuihin lentoasemiin.

9. Harjoittaessaan tämän sopimuksen mukaisia oikeuksiaan ja velvoitteitaan osapuolet eivät saa harjoittaa syrjintää toisen osapuolen liikenteenharjoittajien välillä etenkin kansallisuuden perusteella.

10. Sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa määrätään, osapuoli voi evätä kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamisen sellaiseen kolmanteen maahan, sellaisesta kolmannelle maasta tai sellaisen kolmannen maan alueen kautta, jonka kanssa sillä ei ole diplomaattisuhteita.

3 ARTIKLA

Liikennöintilupa

1. Saatuaan toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta liikennöintilupaa koskevan hakemuksen osapuoli myöntää asiaankuuluvat liikennöintiluvat ja tekniset luvat mahdollisimman pienellä menettelyihin liittyvällä viiveellä edellyttäen, että

a) Tunisian lentoliikenteen harjoittajien osalta:

i) lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Tunisiassa, ja lentoliikenteen harjoittajalla on Tunisian sovellettavan lainsäädännön mukainen voimassa oleva liikennelupa; ja

ii) lentoliikenteen harjoittaja on lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Tunisian jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen; ja

iii) lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Tunisian ja/tai sen kansalaisten omistuksessa ja tosiasiallisessa määräysvallassa;

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta:

- (i) lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka on Euroopan unionin jäsenvaltion alueella EU:n perussopimusten mukaisesti, ja lentoliikenteen harjoittajalla on Euroopan unionin lainsäädännön mukainen voimassa oleva liikennelupa; ja
- (ii) lentoliikenteen harjoittaja on lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan jäsenvaltion jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen ja toimivaltainen viranomainen on selkeästi määritelty; ja

iii) lentoliikenteen harjoittaja on joko suoraan tai osake-enemmistön kautta yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan vapaakauppaliiton ja/tai yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisten omistuksessa ja/tai tosiasiallisessa määräysvallassa;

c) tämän sopimuksen 13 artiklan (Ilmailun turvallisuus) ja 14 artiklan (Ilmailun turvaaminen) määräyksiä noudatetaan; ja

d) lentoliikenteen harjoittaja täyttää niihin lakeihin ja määräyksiin perustuvat ehdot, joita hakemuksen käsittelevä osapuoli tavallisesti soveltaa kansainvälisen lentoliikenteen harjoittamiseen.

2. Liikennöintiluvan ja teknisen luvan myöntämisprosessin aikana osapuolet kohtelevat kaikkia toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajia syrjimättömällä tavalla.

3. Saatuaan jonkin osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava ensin mainitun osapuolen toimivaltaisten viranomaisten kyseisestä lentoliikenteen harjoittajasta tekemät vaatimustenmukaisuutta ja/tai kansallisuutta koskevat selvitykset aivan kuin tällaiset selvitykset olisivat kyseisen toisen osapuolen omien toimivaltaisten viranomaisten tekemiä, eivätkä ne saa tehdä asiassa muita lisäselvityksiä kuin jäljempänä a ja b alakohdassa määrätään.

- a) Jos saatuaan toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalta lupahakemuksen tai annettuaan tällaisen luvan toimivaltaisilla viranomaisilla on erityinen syy epäillä, että toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten tekemästä selvityksestä huolimatta tämän sopimuksen 3 artiklassa ("Liikennöintilupa") asianmukaisten lupien myöntämiselle asetettuja ehtoja ei ole noudatettu, niiden on viipymättä ilmoitettava asiasta toisen osapuolen viranomaisille ja perusteltava epäilynsä. Tällaisessa tapauksessa kumpi tahansa osapuoli voi pyytää neuvotteluja, joihin voi osallistua kummankin osapuolen toimivaltaisten viranomaisten edustajia, ja/tai pyytää tämän epäilyn kannalta merkityksellisiä lisätietoja, ja näihin pyyntöihin on vastattava mahdollisimman nopeasti. Jos asiassa ei löydetä ratkaisua, kumpi tahansa osapuoli voi antaa asian tämän sopimuksen 21 artiklalla (Sekakomitea) perustetun

sekokomitean ratkaistavaksi ja toteuttaa 21 artiklan 10 kohdan nojalla 23 artiklassa (Suojatoimenpiteet) tarkoitettuja asianmukaisia suojatoimenpiteitä.

- b) Nämä menettelyt eivät koske sellaisten selvitysten tunnustamista, jotka liittyvät
- i) turvallisuustodistuksiin tai -lupiin;
 - ii) turvajärjestelyihin; tai
 - iii) vakuutusturvaan.

4 ARTIKLA

Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen

1. Kummankin osapuolen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus evätä tai peruuttaa kokonaan tai tilapäisesti toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan liikennöintiluvat tai rajoittaa niitä taikka muulla tavoin rajoittaa lentoliikenteen harjoittajan toimintaa, jos

a) Tunisian lentoliikenteen harjoittajien osalta:

- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Tunisiassa, tai lentoliikenteen harjoittajalla ei ole Tunisian sovellettavan lainsäädännön mukaista voimassa olevaa liikennelupaa, tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole Tunisian jatkuvan ja tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai toimivaltaista viranomaista ei ole selkeästi määritetty, tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osake-enemmistön kautta Tunisian ja/tai sen kansalaisten omistuksessa tai tosiasiallisessa määräysvallassa;

b) Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta:

- lentoliikenteen harjoittajan päätoimipaikka ei ole Euroopan unionin jäsenvaltion alueella EU:n perussopimusten mukaisesti, tai lentoliikenteen harjoittajalla ei ole Euroopan unionin sovellettavan lainsäädännön mukaista voimassa olevaa liikennelupaa, tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole lentotoimintaluvan myöntämisestä vastaavan Euroopan unionin jäsenvaltion jatkuvan tai tehokkaan viranomaisvalvonnan alainen tai toimivaltaista viranomaista ei ole selkeästi määritetty, tai
- lentoliikenteen harjoittaja ei ole joko suoraan tai osake-enemmistön kautta yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan vapaakauppaliiton ja/tai yhden tai useamman Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisten omistuksessa eikä tosiasiallisessa määräysvallassa;

c) lentoliikenteen harjoittaja ei ole noudattanut tämän sopimuksen 6 artiklassa (Lakien ja määräysten noudattaminen) tarkoitettuja lakeja ja määräyksiä; tai

d) tämän sopimuksen 13 artiklan (Ilmailun turvallisuus) ja 14 artiklan (Ilmailun turvaaminen) määräyksiä ei noudateta tai sovelleta;

- e) jompikumpi osapuoli on tehnyt tämän sopimuksen 7 artiklan (Terve kilpailu) mukaisen selvityksen, jonka mukaan kilpailuympäristöä koskevia ehtoja ei ole täytetty.
2. Elleivät välittömät toimet ole tarpeen tämän artiklan 1 kohdan c tai d alakohdan määräysten rikkomisen lopettamiseksi, tällä artiklalla myönnettyjä oikeuksia voidaan käyttää vasta, kun toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten kanssa on neuvoteltu.

5 ARTIKLA

Investoinnit lentoliikenteen harjoittajiin

1. Sen estämättä, mitä tämän sopimuksen 3 artiklassa (Liikennöintilupa) ja 4 artiklassa (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) määrätään, ja kun sekakomitea on tarkastanut 21 artiklan (Sekakomitea) 8 kohdan mukaisesti, että kumpikin osapuoli ja/tai niiden kansalaiset voivat kyseisen osapuolen lakien nojalla hankkia osake-enemmistön ja/tai harjoittaa tosiasiallista määräysvaltaa toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajaan nähden, osapuolet voivat sallia Euroopan unionin jäsenvaltioiden ja/tai niiden kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasiallisen määräysvallan Tunisian lentoliikenteen harjoittajissa tai Tunisian ja/tai sen kansalaisten enemmistöomistuksen ja/tai tosiasiallisen määräysvallan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lentoliikenteen harjoittajissa tämän artiklan 2 kohdassa määrättyin ehdoin.

2. Tämän artiklan 1 kohdan soveltamiseksi osapuolten investoinnit hyväksytään tapauskohtaisesti tällä sopimuksella perustetun sekakomitean tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) 2 kohdan mukaisesti ennalta tekemällä päätöksellä. Päätöksessä on eriteltävä edellytykset, jotka liittyvät sovittujen lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen tämän sopimuksen mukaisesti, sekä edellytykset, jotka liittyvät kolmansien maiden ja osapuolten välisiin lentoliikennepalveluihin. Näihin päätöksiin ei sovelleta tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) 10 kohdan määräyksiä.

6 ARTIKLA

Lakien ja määräysten noudattaminen

1. Kun osapuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alukset saapuvat toisen osapuolen alueelle, ovat siellä tai lähtevät sieltä, niiden on noudatettava niitä toisen osapuolen alueella sovellettavia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat ilma-alusten maahanpääsyä tai maastapoistumista sekä liikennöimistä ja lentämistä toisen osapuolen alueella.
2. Kun osapuolen lentoliikenteen harjoittajan ilma-alusten matkustajat, miehistö tai rahti saapuvat toisen osapuolen alueelle, ovat siellä tai lähtevät sieltä, niiden osalta on, joko matkustajien, miehistön tai rahdinantajan omasta toimesta tai toisen toimiessa niiden puolesta, noudatettava niitä toisen osapuolen alueella voimassa olevia lakeja ja määräyksiä, jotka koskevat ilma-alusten matkustajien, miehistön tai rahdin maahanpääsyä

tai maastapoistumista (mukaan lukien maahantuloa, selvitystä, maahanmuuttoa, passeja, tullia ja karanteenia koskevat määräykset tai postin osalta postisäännöt).

3. Kukin osapuoli sallii, että toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajat toteuttavat sen alueella toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että ne kuljettavat vain henkilöitä, joilla on toisen osapuolen alueelle saapumista tai kauttakulkua varten vaadittavat matka-asiakirjat.

7 ARTIKLA

Terve kilpailu

1. Osapuolet tunnustavat, että niiden yhteisenä tavoitteena on tarjota terve kilpailuympäristö ja tasavertaiset mahdollisuudet, jotta kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat kilpailla keskenään sovittujen palvelujen tarjoamisessa määritetyillä reiteillä. Tämän seurauksena osapuolet ryhtyvät kaikkiin kohtuullisiin toimiin varmistaa kyseisen tavoitteen täysimääräisen täyttymisen.

2. Osapuolet vahvistavat, että vapaa, terve ja vääristymätön kilpailu on tärkeää tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, ja panevat merkille, että täysimääräisten kilpailulakien ja riippumattoman kilpailuviranomaisen olemassaolo sekä osapuolten kansallisten kilpailulakien asianmukainen ja tehokas soveltaminen ovat tärkeitä lentoliikennepalvelujen tehokkaan suorittamisen kannalta. Tämän artiklan, sellaisena kuin sitä muutetaan ajoittain, kattamia kysymyksiä käsitteleviä kummankin osapuolen kilpailulakeja sovelletaan lentoliikenteen harjoittajien kummankin osapuolen alueella harjoittamaan toimintaan. Osapuolten yhteisenä tavoitteena on kilpailulakien yhteensopivuus, lähentäminen ja tehokas soveltaminen. Ne tekevät yhteistyötä silloin, kun se on perusteltavissa kilpailulakien tehokkaan soveltamisen kannalta, erityisesti sallimalla lentoliikenteen harjoittajiensa tai kansalaistensa antaa sääntöjensä ja oikeuskäytäntönsä mukaisesti olennaisia tietoja kilpailulainsäädäntöön liittyvistä oikeustapauksista, jotka toisen osapuolen kilpailuviranomainen on käynnistänyt.

3. Yksikään tämän sopimuksen artikloissa ei voi vaikuttaa kilpailuviranomaisten tai jommankumman osapuolen oikeusistuimen toimintaan (taikka Euroopan komission toimintaan) tai rajoittaa tai haitata sitä, ja kaikki kilpailulainsäädännön noudattamisen valvontaan liittyvät kysymykset kuuluvat yksinomaan näiden viranomaisten ja oikeusistuimien toimivaltaan. Kaikki toimet, joihin osapuolet ryhtyvät tämän artiklan nojalla, toteutetaan rajoittamatta toimia, joihin edellä mainitut viranomaiset ja oikeusistuimet mahdollisesti ryhtyvät.

4. Kaikki tämän artiklan nojalla toteutetut toimet ovat yksinomaan osapuolten vastuulla, ja ne kohdistuvat yksinomaan toiseen osapuoleen ja/tai toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajiin, jotka tarjoavat lentoliikennepalveluja, joiden määräpaikkana tai lähtöpaikkana on jompikumpi osapuoli. Tällaisiin toimiin ei voida soveltaa tämän sopimuksen 22 artiklassa (Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely) tarkoitettua riitojenratkaisumenettelyä.

Vilpillinen kilpailu

5. Kumpikin osapuoli lopettaa kaikenlaisen syrjinnän ja vilpillisen toiminnan, joka haittaisi toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien mahdollisuutta osallistua terveeseen ja tasavertaiseen kilpailuun lentoliikenteen palvelujen suorittamiseksi.

Avustukset ja valtiontuki

6. Kumpikaan osapuoli ei myönnä eikä salli avustuksia eikä valtiontukia lentoliikenteen harjoittajilleen, jos näiden epäillään vääristävän epäreilulla tavalla toisen osapuolten lentoliikenteen harjoittajien terveitä ja tasavertaisia kilpailumahdollisuuksia lentoliikenteen palvelujen tarjoamisen osalta. Näitä avustuksia tai tukia ovat muun muassa ristikkäiset, toiminnasta aiheutuvien tappioiden korvaaminen, pääoman tarjonta, avustukset, joita ei tarvitse maksaa takaisin, vakuudet, etuuskohtelun alaiset lainat tai vakuutukset, konkurssisuoja, vapautus maksamatta olevien määrien suorittamisesta, luopuminen julkisten varojen käytöstä aiheutuvasta tavanomaisesta tuotosta, verokevennykset tai -vapautukset, viranomaisen asettamien taloudellisten velvoitteiden korvaaminen sekä syrjivä tai ei-kaupallinen pääsy lennonvarmistukseen liittyvien laitteisiin ja palveluihin, lentoaseman laitteisiin ja palveluihin sekä polttoaineisiin, maahuolintaan, ilmailun turvaamiseen, tietokonepohjaisiin paikanvarausjärjestelmiin, lähtö- ja saapumisaikojen jakamiseen tai muihin oheislaitteisiin ja -palveluihin, jotka liittyvät lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen.

7. Jos osapuoli antaa avustuksia tai valtiontukia lentoliikenteen harjoittajalle, sen on taattava näiden toimenpiteiden avoimuus asianmukaisin tavoin muun muassa vaatimalla lentoliikenteen harjoittajaa ilmoittamaan kyseessä oleva avustus selkeästi ja erillisenä kirjanpidossaan.

8. Kunkin osapuolen on toisen osapuolen pyynnöstä toimitettava tälle kohtuullisessa ajassa rahoituskertomukset lainkäyttövaltansa alaisista tahoista ja mahdolliset muut tiedot, joita toinen osapuoli voi kohtuuden rajoissa pyytää varmistaakseen tämän artiklan määräysten noudattamisen. Näihin voivat kuuluva yksityiskohtaiset tiedot edellä 6 kohdassa tarkoitetuista avustuksista ja valtiontuista. Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan edellyttää näiden tietojen luottamuksellista kohtelua.

9. Rajoittamatta toimia, joihin 5 ja 6 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen noudattamisen valvomisesta vastaava kilpailuviranomainen ja/tai oikeusistuin voi ryhtyä:

a) jos jompikumpi osapuoli on sitä mieltä, että lentoliikenteen harjoittaja on joutunut syrjinnän tai vilpillisen toiminnan kohteeksi edellä 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuna mukaisesti, ja tämä voidaan todistaa, osapuoli voi ilmoittaa asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle. Ilmoitettuaan asiasta toiselle osapuolelle osapuoli voi myös olla yhteydessä toisen osapuolen alueella toimivaltaisiin viranomaisiin, erityisesti kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason viranomaisiin, keskustellakseen tähän artiklaan liittyvistä asioista. Lisäksi osapuoli voi pyytää neuvottelua toisen osapuolen kanssa ongelman ratkaisemiseksi. Nämä neuvottelut on käytävä 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Tällä välin osapuolten on vaihdettava riittävästi tietoja, jotta toisen osapuolen esittämä huolenaihe on mahdollista tutkia perusteellisesti.

b) jos osapuolet eivät pysty ratkaisemaan käsiteltävänä olevaa asiaa neuvottelujen avulla kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa neuvottelujen alkamisesta tai jos neuvotteluja ei aloiteta kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa edellä 5 ja 6 kohdan määräysten väitettyä rikkomusta koskevan pyynnön vastaanottamisesta, neuvotteluja pyytäneellä osapuolella on oikeus keskeyttää tällä sopimuksella toisen osapuolen liikenteenharjoittajalle/liikenteenharjoittajille myönnettyjen oikeuksien harjoittaminen epäämällä, vetämällä takaisin tai peruuttamalla kokonaan tai tilapäisesti liikennöintilupa tai vaatia oikeuksien harjoittamisen edellytyksenä tarpeellisiksi katsomiensa ehtojen noudattamista, periä maksuja tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin. Kaikkien tämän kohdan nojalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia, ja ne on rajoitettava kestoaltaan ja soveltamisaltaan välttämättömiin.

Kilpailunrajoitukset

10. Kumpikin osapuoli soveltaa tehokkaasti kilpailulainsäädäntöä 2 kohdan mukaisesti ja kieltää lentoliikenteen harjoittajia

a) tekemästä yhdessä muiden lentoliikenteen harjoittajien kanssa sellaisia sopimuksia tai päätöksiä tai noudattamasta sellaisia yhdenmukaistettuja toimintatapoja, jotka vaikuttaisivat todennäköisesti kyseiseen osapuoleen saapuviin tai kyseisestä osapuolesta lähteviin lentoliikenteen palveluihin ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy. Voidaan kuitenkin julistaa, että tällaista kieltoa ei sovelleta, kun sopimus, päätös tai toimintatapa edistää palvelujen tarjoamista tai jakelua tai teknistä tai taloudellista kehitystä varaten samalla kuluttajille oikeudenmukaisen osan tuotosta ilman, että i) kiinnostuneille yrityksille määrätään rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä tavoitteiden saavuttamiseksi; ii) näille lentoliikenteen harjoittajille annetaan mahdollisuus kilpailun poistamiseen suuresta osasta kyseessä olevia palveluja; ja

b) hyväksikäyttämästä hallitsevaa asemaansa tavalla, joka todennäköisesti vaikuttaisi kyseessä olevaan osapuoleen saapuviin tai kyseessä olevasta osapuolesta lähteviin lentoliikenteen palveluihin.

11. Kumpikin osapuoli antaa edellä 10 kohdassa tarkoitetun kilpailulainsäädännön soveltamisen kokonaisuudessaan riippumattoman toimivaltaisen kilpailuviranomaisen ja/tai oikeusistuimen sovellettavaksi.

12. Rajoittamatta toimia, joihin 10 kohdassa tarkoitettu sääntöjen noudattamisen valvomisesta vastaava kilpailuviranomainen ja/tai oikeusistuin voi ryhtyä, jos jompikumpi osapuoli on sitä mieltä, että lentoliikenteen harjoittaja on joutunut edellä 10 kohdan väitetyn rikkomuksen kohteeksi, ja tämä voidaan todistaa, osapuoli voi ilmoittaa asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle. Ilmoitettuaan asiasta toiselle osapuolelle osapuoli voi myös olla yhteydessä toisen osapuolen alueella toimivaltaisiin viranomaisiin, erityisesti kansallisen, alueellisen tai paikallisen tason viranomaisiin, keskustellakseen tähän artiklaan liittyvistä asioista. Lisäksi osapuoli voi pyytää neuvottelua toisen osapuolen kanssa ongelman ratkaisemiseksi. Nämä neuvottelut on käytävä 30 päivän kuluessa pyynnön

vastaanottamisesta. Tällä välin osapuolten on vaihdettava riittävästi tietoja, jotta toisen osapuolen esittämä huolenaihe on mahdollista tutkia perusteellisesti.

13. Jos osapuolet eivät pysty ratkaisemaan käsiteltävänä olevaa asiaa neuvottelujen avulla 30 päivän kuluessa neuvottelujen alkamisesta tai jos neuvotteluja ei aloiteta 30 päivän kuluessa edellä 10 kohdan määräysten väitettyä rikkomusta koskevan pyynnön vastaanottamisesta, ja edellyttäen, että kilpailusta vastaava viranomainen tai oikeusistuimien on todennut kartellisääntöjen rikkomuksen, neuvotteluja pyytäneellä osapuolella on oikeus keskeyttää tällä sopimuksella toisen osapuolen liikenteenharjoittajalle/liikenteenharjoittajille myönnettyjen oikeuksien harjoittaminen epäämällä, vetämällä takaisin tai peruuttamalla kokonaan tai tilapäisesti liikennöintilupa tai vaatia oikeuksien harjoittamisen edellytyksenä tarpeelliseksi katsomiensa ehtojen noudattamista, periä maksuja tai ryhtyä muihin toimenpiteisiin. Kaikkien tämän kohdan nojalla toteutettavien toimenpiteiden on oltava asianmukaisia ja oikeasuhteisia, ja ne on rajoitettava kestoiltaan ja soveltamisalaltaan välttämättömiin.

8 ARTIKLA

Kaupalliset mahdollisuudet

Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa A osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

Liiketoiminta

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että kaupallisten toimijoiden kohtaamat liiketoiminnan esteet haittaisivat tämän sopimuksen myötä saavutettavien etujen toteutumista. Sen vuoksi osapuolten on aloitettava tehokas ja vastavuoroinen toiminta kummankin osapuolen liiketoiminnan harjoittajien kaupallista toimintaa haittaavien esteiden poistamiseksi, jos tällaiset esteet voivat haitata kaupallista toimintaa, vääristää kilpailua tai estää tasapuolisten toimintaedellytysten kehittämistä.

2. Tämän sopimuksen 21 artiklassa (Sekakomitea) tarkoitettu sekakomitea laatii yhteistyömenettelyn, joka koskee liiketoimintaa ja kaupallisia mahdollisuuksia. Sekakomitea seuraa kaupallisten toimijoiden kohtaamien liiketoiminnan esteiden tehokasta poistamista ja tarkastelee säännöllisesti tilanteen kehittymistä erityisesti lainsäädäntöön ja määräyksiin tehtävien muutosten osalta. Osapuoli voi pyytää 21 artiklan (Sekakomitea) määräysten mukaisesti sekakomiteaa kokoontumaan tämän artiklan soveltamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi.

Lentoliikenteen harjoittajien edustajat

3. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus perustaa toisen osapuolen alueelle toimistoja ja toimitiloja, joita tarvitaan tämän sopimuksen mukaisten palvelujen toimittamiseen.

4. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on toisen osapuolen maahantulo-, oleskelu- ja työlupiin liittyvien lakien ja määräysten mukaisesti oikeus kuljettaa toisen osapuolen alueelle ja ylläpitää siellä omaa lentoliikenteen ylläpitämiseen vaadittavaa johto-, myynti-, kaupallista, teknistä, toiminnallista ja muuta asiantuntijahenkilökuntaa. Kumpikin osapuoli helpottaa ja nopeuttaa tarvittaessa työlupien myöntämistä asiaa koskevien voimassa olevien lakien ja määräysten mukaisesti tässä kohdassa tarkoitettujen toimistojen henkilöstölle, enintään yhdeksänkymmentä (90) päivää kestäviä eräitä tilapäisiä tehtäviä suorittava henkilöstö mukaan luettuna. Osapuolten lentoliikenteen harjoittajilta ei edellytetä paikallista kumppania.

Maahuolinta

5. a) Rajoittamatta jäljempänä olevan b alakohdan määräysten soveltamista kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajalla on toisen osapuolen alueella

i) oikeus hoitaa itse oma maahuolintansa ("omahuolinta"); tai

ii) oikeus valita palveluntarjoaja sellaisten kilpailevien maahuolintapalvelua kokonaisuudessaan tai osittain tarjoavien yritysten joukosta, jos se sallitaan palveluntarjoajien markkinoillepääsyä koskevien kummankin osapuolen lakien ja määräysten nojalla ja jos tällaisia palveluntarjoajia on markkinoilla.

b) Tämän kohdan a alakohdan i ja ii alakohdassa vahvistettuihin oikeuksiin sovelletaan erityisiä rajoitteita vain, jos nämä liittyvät tilaan tai kapasiteettiin ja johtuvat tarpeesta varmistaa lentoaseman täysin turvattu toiminta. Jos tällaiset rajoitukset haittaavat tai rajoittavat omahuolintaa tai estävät sen ja jos maahuolintapalveluja tarjoavien yritysten välillä ei ole tehokasta kilpailua, osapuoli valvoo, että kyseiset palvelut ovat kaikkien lentoliikenteen harjoittajien saatavissa samoilla ja asianmukaisilla ehdoilla. Näiden palvelujen kustannukset määritetään asiaankuuluvien, puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

6. Kullakin maahuolintapalvelujen palvelujentarjoajalla, riippumatta siitä, ovatko ne lentoliikenteen harjoittajia, on oikeus tarjota maahuolintapalveluja toisen osapuolen alueella lentoliikenteen harjoittajille, jotka harjoittavat toimintaa samalla lentoasemalla luvanvaraisesti ja voimassa olevien lakien ja määräysten mukaisesti.

Lähtö- ja saapumisaikojen jakaminen lentoasemilla

7. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen menettelyjä, ohjeita ja määräyksiä lähtö- ja saapumisaikojen hallinnoimiseksi sen alueella sijaitsevilla lentoasemilla sovelletaan

riippumattomasti, avoimesti, tehokkaasti ja syrjimättömästi eivätkä ne haittaa markkinoillepääsyä.

Toimintasuunnitelmat, ohjelmat ja aikataulut

8. Osapuoli saa vaatia tämän sopimuksen mukaisesti harjoitettavien lentoliikennepalvelujen toimintasuunnitelmien, ohjelmien tai aikataulujen ilmoittamista ainoastaan tietojen saamista varten. Jos osapuoli vaatii tällaista ilmoittamista, sen on huolehdittava siitä, että ilmoitusvaatimuksista ja -menettelyistä aiheutuu lentoliikenteen asiamiehille ja toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille mahdollisimman vähän hallinnollisia rasitteita.

Myynti, paikalliset kulut ja varojen siirto

9. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittaja saa myydä lentoliikenteen palveluja ja näihin palveluihin liittyviä palvelunsaostoksia omaan lukuunsa tai toisen lentoliikenteen harjoittajan lukuun toisen osapuolen alueella suoraan ja/tai lentoliikenteen harjoittajan harkinnan mukaan sen nimeämien myyntiedustajien, muiden asiamiesten tai internetin välityksellä taikka muuta käytettävissä olevaa kanavaa käyttäen. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus myydä tällaisia palveluja ja kaikilla henkilöillä on oikeus niitä ostaa alueen valuutalla tai muiden maiden vapaasti vaihdettavilla valuutoilla sovellettavien kansallisten valuuttasääntöjen mukaisesti.

10. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus maksaa paikalliset kulunsa, mukaan lukien muun muassa polttoaineostot, toisen osapuolen alueella paikallisessa valuutassa tai vapaasti vaihdettavissa valuutoissa sovellettavien kansallisten valuutta- ja ulkomaankauppasäännösten mukaisesti.

11. Kaikilla lentoliikenteen harjoittajilla on sitä pyytäessään oikeus vaihtaa paikallisten tulojen ylijäämiä vapaasti vaihdettavissa olevaan valuuttaan ja siirtää ne haluamaansa maahan millä tavoin tahansa, milloin tahansa, ilman rajoituksia tai veroja, siirron hetkellä sovellettavaa valuuttakurssia noudattaen.

Tulojen ylijäämän vaihtamiseen ja lähettämiseen liittyviä hallinnollisia menettelyjä sovelletaan kunkin osapuolen valuuttakauppaa koskevien säännösten mukaisesti. Vaihtamisesta ja lähettämisestä ei saa periä muita maksuja kuin pankkien tavallisesti tällaisesta vaihtamisesta ja lähettämisestä veloittamat maksut.

Yhteiset markkinointijärjestelyt

12. Tämän sopimuksen mukaisia lentoliikennepalveluja tarjotessaan tai liikennöidessään osapuolten lentoliikenteen harjoittajat voivat osallistua yhteisiin markkinointijärjestelyihin,

kuten kiintiövarauksia koskeviin sopimuksiin tai yhteisten reittitunnusten käyttöä koskeviin järjestelyihin

a) osapuolten lentoliikenteen harjoittajien kanssa, ja

b) kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajien kanssa, ja

c) minkä tahansa maan pinta-, maa- tai vesikuljetuksia tarjoavien yritysten kanssa,

edellyttäen, että i) lennon suorittavalla lentoliikenteen harjoittajalla on asianmukaiset liikenneoikeudet, ii) markkinoivilla lentoliikenteen harjoittajilla on tarvittavat asianmukaiset reittioikeudet ja iii) järjestelyt täyttävät tällaisiin järjestelyihin tavanomaisesti sovellettavat turvallisuutta ja kilpailua koskevat vaatimukset.

13. Yhteisten markkinointijärjestelyjen piiriin kuuluvia matkustajaliikennepalveluja myytäessä ostajalle on lentolipun myyntitilanteessa, lähtöselvityksen yhteydessä tai, kun kyseessä on jatkolento, joka ei edellytä lähtöselvitystä, viimeistään ennen koneeseen nousua ilmoitettava, mitkä yhtiöt liikennöivät kutakin matkan osuutta.

Yhdistetyt kuljetukset

14. Kun on kyse matkustajaliikenteestä, pintakuljetusta tarjoaviin yrityksiin ei sovelleta lentoliikennettä sääteleviä lakeja ja määräyksiä pelkästään sillä perusteella, että lentoliikenteen harjoittaja tarjoaa tätä pintakuljetusta omalla nimellään.

15. Sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa määrätään, molempien osapuolten lentoliikenteen harjoittajien ja välillisten rahtikuljetusten tarjoajien on rajoituksetta sallittava käyttää kansainvälisten ilmakuljetusten yhteydessä mitä tahansa rahdin pintakuljetusta mihin tahansa paikkaan tai mistä tahansa paikasta osapuolten alueilla tai kolmansissa maissa, mukaan luettuina kuljetukset kaikille kansainvälisesti tunnustetuille tullipalveluja tarjoaville lentoasemille ja kuljetukset tällaisilta lentoasemilta, ja tarvittaessa oikeus kuljettaa tullaamatonta rahtia voimassa olevien lakien ja määräysten mukaisesti. Lentoasemien tullipalvelujen on oltava käytettävissä tällaista rahtia varten riippumatta siitä, kuljetetaanko rahti pinta- vai lentokuljetuksena. Lentoliikenteen harjoittajat voivat katsoa parhaaksi suorittaa itse omat pintakuljetuksensa tai sopia niistä muiden pintakuljetusta harjoittavien yritysten kanssa, mukaan luettuina muiden lentoliikenteen harjoittajien tai välillisiä lentorahtikuljetuksia tarjoavien yritysten suorittamat pintakuljetukset. Tällaisia yhdistettyjä rahtikuljetuksia voidaan tarjota yhteen sekä ilma- että pintakuljetuksen käsittävään hintaan edellyttäen, että rahdinantaja ei johdeta harhaan tällaisen kuljetuksen suhteen.

Franchising ja tuotemerkit

16. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajilla on oikeus tehdä kummankin osapuolen tai kolmansien maiden yhtiöiden, myös lentoliikenteen harjoittajien, kanssa franchising- ja tuotemerkkijärjestelyjä sillä edellytyksellä, että lentoliikenteen harjoittajilla on asianmukaiset luvat ja että järjestelyt ovat sellaisten lakien ja määräysten mukaiset, joita

osapuolet tavanomaisesti soveltavat tällaisiin järjestelyihin; tämä koskee erityisesti määräyksiä, joissa edellytetään lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan julkistamista.

Vuokraus

17. Kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajat voivat tehdä järjestelyjä, joilla tarjotaan vuokralle kansainväliseen lentoliikenteeseen ilma-aluksia joko miehistöineen tai ilman miehistöä,

a) osapuolten kaikkien lentoyhtiöiden kanssa, ja

b) kolmansien maiden lentoliikenteen harjoittajien kanssa,

sillä edellytyksellä, että kaikilla tällaisiin järjestelyihin osallistuvilla on asianmukaiset luvat ja että ne noudattavat sellaisia lakeja ja määräyksiä, joita osapuolet soveltavat kyseisiin järjestelyihin. Kumpikaan osapuoli ei saa edellyttää ilma-alusta tarjoavalta lentoliikenteen harjoittajalta tämän sopimuksen mukaisia liikenneoikeuksia reiteille, joilla ilma-alusta käytetään. Osapuolet voivat vaatia tällaisille järjestelyille toimivaltaisten viranomaistensa hyväksyntää. Jos osapuoli vaatii tällaista hyväksyntää syrjimättömin perustein, sen on huolehdittava siitä, että hyväksyntämenettelyistä aiheutuu lentoliikenteen harjoittajille mahdollisimman vähän hallinnollisia rasitteita.

9 ARTIKLA

Tullit ja maksut

1. Saapuessaan kansainvälisessä liikenteessä osapuolen alueelle toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajien ilma-alukset, niiden vakiovarusteet, poltto- ja voiteluaineet, tekniset kulutustarvikkeet, maalaitteet, varaosat (mukaan lukien moottorit), ilma-alusten varastot (erityisesti elintarvikkeet, juomat ja alkoholi, tupakka ja muut tuotteet, jotka on tarkoitettu myytäväksi matkustajille tai heidän kulutettavakseen lennon aikana rajoitettuin määrinä) sekä muut tarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi tai joita käytetään yksinomaan kansainvälisessä liikenteessä liikennöivän ilma-aluksen toimintaa tai huoltoa varten, ovat vastavuoroisuuden perusteella vapaita kaikista tuontirajoituksista, omaisuusveroista, tulleista, valmisteveroista ja muista sen kaltaisista korvauksista ja maksuista, joita a) Euroopan unioni tai kansalliset tai paikalliset viranomaiset asettavat ja b) jotka eivät perustu annettujen palvelujen kustannuksiin, edellyttäen, että nämä varusteet ja varastot pysyvät ilma-aluksessa.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista veroista, tulleista ja maksuista, lukuun ottamatta annetun palvelun kustannuksiin perustuvia maksuja, on vapautettava vastavuoroisesti myös:

a) ilma-alukseen kohtuullisissa rajoissa otetut osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut ilma-aluksen varastot, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen osapuolen lentoliikenteen

harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa maasta ulos suuntautuvalla lennolla, silloinkin, kun näitä tarvikkeita käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;

b) osapuolen alueelle tuodut maalaitteet ja varaosat (erityisesti moottorit), jotka on tarkoitettu toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä liikenteessä käytettävän ilma-aluksen huoltoa tai korjausta varten;

c) osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut poltto- ja voiteluaineet ja tekniset kulutustarvikkeet, jotka on tarkoitettu käytettäväksi toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä liikennöivässä ilma-aluksessa, silloinkin, kun näitä tarvikkeita käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella;

d) osapuolen alueelle tuodut tai sieltä hankitut painotuotteet, sellaisena kuin niistä on säädetty osapuolten tullilainsäädännössä, joita on otettu ilma-alukseen tarkoituksena käyttää niitä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajan kansainvälisessä lentoliikenteessä maasta ulos suuntautuvalla lennolla, silloinkin kun näitä tarvikkeita käytetään lennettäessä kyseisen alueen yllä tapahtuvalla matkaosuudella; ja

e) turvallisuus- ja turvalaitteet lentoasemilla tai rahtiterminaaleissa tapahtuvaa käyttöä varten.

3. Mahdollisista päinvastaisista määräyksistä riippumatta tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta määräämästä syrjimättömin perustein pidätyksiä, veroja, tulleja tai muita maksuja sen alueella toimitetulle polttoaineelle, jota käytetään sellaisen lentoliikenteen harjoittajan ilma-aluksessa, joka liikennöi kahden sen alueella sijaitsevan paikan välillä.

4. Osapuolen lentoliikenteen harjoittajan käyttämässä ilma-aluksessa olevia vakiovarusteita tai siellä tavallisesti säilytettäviä, edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja varusteita, tarvikkeita ja varaosia saa purkaa toisen osapuolen alueella ainoastaan kyseisen osapuolen tulliviranomaisten ennakkoon antamalla luvalla, ja ne voidaan vaatia asetettaviksi mainittujen viranomaisten valvontaan siihen asti, kunnes ne viedään uudelleen maasta tai toimitetaan muulla tavoin pois osapuolten sovellettavien tullimääräysten mukaisesti.

5. Tässä artiklassa määrättyjä vapautuksia on sovellettava myös silloin, kun osapuolen lentoliikenteen harjoittajat ovat tehneet sopimuksen toisen lentoliikenteen harjoittajan kanssa, jolle toinen osapuoli on myöntänyt vastaavat vapautukset, tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tarvikkeiden lainaamisesta tai siirtämisestä toisen osapuolen alueella.

6. Tämän sopimuksen määräykset eivät estä kumpaakaan osapuolta määräämästä veroja, tulleja tai maksuja tavaroille, jotka on myyty muuhun tarkoitukseen kuin matkustajien kulutettavaksi ilma-aluksessa liikennöitäessä niiden alueella kahden sellaisen paikan välillä, joissa lentokoneeseen nouseminen tai siitä poistuminen on sallittua.

7. Osapuolen alueen kautta suorassa kauttakulussa olevat matkatavarat ja rahti vapautetaan veroista, tulleista ja muista saman kaltaisista maksuista, jotka eivät perustu annettujen palvelujen kustannuksiin.

8. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita ja varastoja voidaan edellyttää pidettäväksi toimivaltaisten viranomaisten valvonnassa.

9. Tämän sopimuksen määräyksillä ei ole vaikutusta arvonlisäveron alalla lukuun ottamatta tuonnista kannettavaa arvonlisäveroa.

10. Tämä sopimus ei vaikuta jonkin jäsenvaltion ja Tunisian välillä voimassa olevien tulojen ja pääoman kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien yleissopimusten määräyksiin.

10 ARTIKLA

Käyttömaksut

1. Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa A osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet voivat määrätä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille lennonvarmistus- ja lennonjohtopalvelujen käytöstä, perustuvat kustannuksiin eivätkä ole syrjiviä. Kaikki tällaiset käyttömaksut toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että käyttömaksut, joita sen maksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset tai elimet voivat määrätä toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajille lentoasema- ja turvainfrastruktuurin ja -palvelujen ja oheisinfrastruktuurien ja -palvelujen käytöstä, ovat tämän sopimuksen 8 artiklan (Kaupalliset mahdollisuudet) 5 kohdassa tarkoitettujen palvelujen suorituksia koskevia maksuja lukuun ottamatta oikeudenmukaisia ja kohtuullisia, eivät ole perusteettoman syrjiviä, eivät ole syrjiviä kansallisuuden perusteella ja jakautuvat tasaisesti käyttäjäryhmien kesken. Sen estämättä, mitä 15 artiklan (Ilmaliikenteen hallinta) 1 kohdassa määrätään, näissä maksuissa voidaan ottaa huomioon kaikki kustannukset, joita käyttömaksuja periville toimivaltaisille viranomaisille tai elimille aiheutuu tarvittavien lentoasema- ja turvainfrastruktuurin ja -palvelujen tarjoamisesta kyseisellä lentoasemalla tai kyseisessä lentoasemajärjestelmässä, mutta niiden määrä ei saa ylittää kyseisiä kustannuksia. Tällaisiin käyttömaksuihin voi sisältyä kohtuullinen tuotto poistojen jälkeen. Laitteita ja palveluja, joista peritään käyttömaksuja, on tarjottava tehokkaasti ja taloudellisesti. Kaikki tällaiset käyttömaksut toisen osapuolen lentoliikenteen harjoittajalle on joka tapauksessa asetettava ehdoin, jotka eivät saa olla epäsuotuisampia kuin minkä tahansa muun lentoliikenteen harjoittajan saatavilla olevat suotuisimmat ehdot silloin, kun maksuja asetetaan.

4. Kumpikin osapuoli vaatii alueellaan käyttömaksuja periviä toimivaltaisia viranomaisia tai elimiä sekä palveluja ja laitteita käytäviä lentoliikenteen harjoittajia käymään neuvotteluja

ja vaihtamaan keskenään tietoja, jotka voivat olla tarpeen käyttömaksujen kohtuullisuuden määrittämiseksi tämän artiklan 2 ja 3 kohdan periaatteiden mukaisesti. Kukin osapuoli valvoo, että käyttömaksuja perivät toimivaltaiset viranomaiset antavat käyttäjille kohtuullisessa ajassa tietoja kaikista käyttömaksuihin kohdistuvista muutosehdotuksista, jotta nämä voivat esittää näkemyksiään ja huomioitaan.

11 ARTIKLA

Lentohinnat ja kuljetusmaksut

1. Osapuolet antavat lentoliikenteen harjoittajiensa määritellä lentohinnat ja kuljetusmaksut vapaasti ja vapaan ja oikeudenmukaisen kilpailun edellytyksillä.
2. Kumpikin osapuoli voi vaatia syrjimättömin perustein, että sen toimivaltaisille viranomaisille ilmoitetaan kummankin osapuolen lentoliikenteen harjoittajan tarjoamien asianomaisen osapuolen alueelta lähtevien palvelujen hinnat yksinkertaistetussa muodossa ja ainoastaan tiedoksi. Lentoliikenteen harjoittajia ei saa vaatia tekemään tällaista ilmoitusta ennen kuin matkustaja- tai rahtiliikenteen hintoja aletaan soveltaa.
3. Toimivaltaiset viranomaiset voivat olla yhteydessä toisiinsa keskustellakseen muun ohessa lentohintojen ja kuljetusmaksujen ilmoittamisvaatimuksista ja -menettelyistä sekä hinnoista ja maksuista, jotka saattavat olla perusteettomia, kohtuuttomia, syrjiviä tai tuettuja.

12 ARTIKLA

Tilastot

1. Kumpikin osapuoli toimittaa toiselle osapuolelle syrjimättömin perustein osapuolten kansallisten lakien ja määräysten mukaisesti vaaditut tilastot, joita voidaan kohtuudella pyytää, tämän sopimuksen mukaisesta lentoliikenteen harjoittamisesta.
2. Osapuolet tekevät erityisesti tämän sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisessa sekakomiteassa yhteistyötä, jolla helpotetaan niiden välistä tilastotietojen vaihtoa tämän sopimuksen mukaisten lentoliikennepalvelujen kehityksen seuraamiseksi.

II OSASTO

SÄÄNTELY-YHTEISTYÖ

13 ARTIKLA

Ilmailun turvallisuus

1. Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa B osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.
2. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava päteviksi tässä sopimuksessa määrättyä lentoliikenteen harjoittamista varten osapuolten antamat tai hyväksymät ja voimassa olevat lentokelpoisuus- ja pätevyystodistukset sekä lupakirjat edellyttäen, että tällaisten todistusten tai lupakirjojen antamista ja hyväksymistä koskevat vaatimukset vastaavat vähintään yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia. Toimivaltaiset viranomaiset voivat kuitenkin olla tunnustamatta oman alueensa yläpuolella tapahtuvia lentoja varten päteviksi toisen osapuolen viranomaisten asianomaisen maan kansalaisille myöntämiä tai hyväksymiä pätevyystodistuksia tai lupakirjoja.
3. Osapuolet voivat milloin tahansa pyytää neuvonpitoa toisen osapuolen voimassa olevista turvallisuusmääräyksistä.
4. Osapuolet varmistavat, että sellaisille osapuolen rekisteröimille ilma-aluksille, joiden osalta epäillään, että ne eivät ole yleissopimuksen mukaisesti vahvistettujen kansainvälisten lentoturvallisuusmääräysten mukaisia, ja jotka laskeutuvat toisen osapuolen alueella oleville kansainvälisen lentoliikenteen käytössä oleville lentoasemille, suoritetaan tämän toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten toimesta asematasotarkastuksia sekä sisällä ilma-aluksessa että sen ulkopuolella ilma-aluksen ja sen miehistön asiakirjojen asianmukaisuuden varmistamiseksi ja ilma-aluksen ja sen laitteiston silmämääräisesti havaittavan kunnon toteamiseksi.
5. Kumman tahansa osapuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat toteuttaa viipymättä aiheellisia toimenpiteitä havaitessaan, että
 - a) ilma-alus, ilma-aluksen osa tai toiminta ei täytä yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia tai tapauksesta riippuen tämän sopimuksen liitteessä II olevassa B osassa tarkoitettuja lakisääteisiä vaatimuksia;
 - b) on olemassa vakava huoli siitä, että ilma-alus tai ilma-aluksen toiminta ei täytä yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia tai tapauksesta riippuen tämän sopimuksen liitteessä II olevassa B osassa tarkoitettuja lakisääteisiä vaatimuksia; tai

c) on olemassa vakava huoli siitä, että yleissopimuksen mukaisesti vahvistettuja vähimmäisvaatimuksia tai tapauksesta riippuen tämän sopimuksen liitteessä II olevassa B osassa tarkoitettuja lakisääteisiä vaatimuksia ei noudateta tai sovelleta asianmukaisesti.

6. Jos osapuolen toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat 5 kohdan mukaisia toimia, niiden on viipymättä ilmoitettava siitä toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille ja esitettävä perustelut näille toimille.

7. Tämän artiklan 5 kohdan mukaisesti toteutetut osapuolen toimet on keskeytettävä heti, kun niille ei enää ole perusteita.

8. Jos 5 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä jatketaan siitä huolimatta, että ne eivät ole enää perusteltuja, kumpi tahansa osapuoli voi saattaa asian sekakomitean käsiteltäväksi.

14 ARTIKLA

Ilmailun turvaaminen

1. Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa E osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Ottaen täysin huomioon osapuolten suvereniteetin ja sitä kunnioittaen kumpikin osapuoli voi hyväksyä, että toinen osapuoli voi tehdä yhdelle tai useammalle sen lentoasemista käynnin, joka koskee lentoasemalla käytössä olevia ilmailun turvaamiseen liittyviä toimenpiteitä. Osapuolet ottavat käyttöön tarvittavat mekanismit tällaisten käyntien tuloksia koskevien tietojenvaihdon varmistamiseksi.

3. Osapuolet vahvistavat toisiaan koskevat velvoitteensa, joiden mukaan ne turvaavat siviili-ilmailun laittomilta teoilta, ja erityisesti velvoitteensa, jotka perustuvat yleissopimukseen, Tokiossa 14 päivänä syyskuuta 1963 allekirjoitettuun rikoksia ja eräitä muita tekoja ilma-aluksissa koskevaan yleissopimukseen, Haagissa 16 päivänä joulukuuta 1970 allekirjoitettuun ilma-alusten laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen, Montrealissa 23 päivänä syyskuuta 1971 allekirjoitettuun siviili-ilmailun turvallisuuteen kohdistuvien laittomien tekojen ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen, Montrealissa 24 päivänä helmikuuta 1988 allekirjoitettuun kansainväliseen siviili-ilmailuun käytettävillä lentoasemilla tapahtuvien laittomien väkivallanteekojen ehkäisemistä koskevaan lisäpöytäkirjaan ja Montrealissa 1 päivänä maaliskuuta 1991 allekirjoitettuun yleissopimukseen muovailtavien räjähteiden merkitsemisestä tunnistamista varten, siltä osin kuin molemmat osapuolet ovat näiden yleissopimusten osapuolia, sekä kaikkiin muihin siviili-ilmailun turvaamista koskeviin yleissopimuksiin ja pöytäkirjoihin, joiden osapuolia molemmat osapuolet ovat.

4. Osapuolet antavat pyynnöstä toisilleen kaikkea tarvittavaa apua siviili-ilma-alusten laittoman haltuunoton ja muiden sellaisten laittomien tekojen ehkäisemiseksi, jotka vaarantavat tällaisten ilma-alusten, niiden matkustajien ja miehistön, lentoasemien ja

lennonvarmistuslaitteiden ja -palvelujen turvallisuuden, sekä kaikkien muiden siviili-ilmailun turvaamiseen kohdistuvien uhkien torjumiseksi.

5. Osapuolet toimivat keskinäisissä suhteissaan ICAOn vahvistamien ja Chicagon yleissopimuksen liitteiksi otettujen ilmailun turvaamista koskevien standardien ja, siinä määrin kuin osapuolet niitä soveltavat, suositeltujen menettelytapojen mukaisesti, siltä osin kuin näitä turvamääräyksiä voidaan soveltaa osapuoliin. Osapuolet edellyttävät, että niiden rekisterissä olevien ilma-alusten käyttäjät sekä sellaiset lentotoiminnan harjoittajat, joiden päätoimipaikka tai vakinainen kotipaikka on niiden alueella, ja niiden alueella olevien lentoasemien pitäjät toimivat kyseisten ilmailun turvaamista koskevien määräysten mukaisesti.

6. Molemmat osapuolet varmistavat, että niiden alueella toteutetaan tehokkaita toimenpiteitä siviili-ilmailun turvaamiseksi laittomilta teoilta, mukaan lukien muttei yksinomaan matkustajien ja heidän käsimatkatavaroidensa turvatarkastus, ruumassa kulkevien matkatavaroiden turvatarkastus ja muiden henkilöiden kuin matkustajien, miehistö mukaan lukien, ja heidän mukana kulkevien tavaroiden turvatarkastus, rahdin, postin, lennon aikana käytettävien tarvikkeiden ja lentoasematarvikkeiden turvaamiseen liittyvä tarkastus sekä asematasolle ja turvavalvotuille alueille pääsyn valvonta. Nämä toimenpiteet mukautetaan ilmailun turvaamiseen liittyvien uhkien kehittymistä vastaaviksi. Molemmat osapuolet suostuvat siihen, että niiden lentoliikenteen harjoittajien voidaan edellyttää noudattavan tämän artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ja toisen osapuolen soveltamia ilmailun turvaamista koskevia muita määräyksiä ilma-aluksen saapuessa kyseisen toisen osapuolen alueelle, ollessa siellä tai lähtiessä sieltä.

7. Osapuoli voi hyväksyä alueellensa pääsyä koskevia turvatoimenpiteitä sekä hätätoimenpiteitä tiettyyn ilmailun turvaamiseen liittyvään uhkaan vastaamiseksi ottaen täysimääräisesti huomioon molempien osapuolten suvereniteetin ja sitä kunnioittaen; tällaisista toimenpiteistä on ilmoitettava toiselle osapuolelle viipymättä. Kumpikin osapuoli myös reagoi myönteisesti kaikkiin toisen osapuolen pyyntöihin, jotka koskevat erityisen uhan torjumiseen liittyviä kohtuullisia erityisturvatoimia, ja ottaa huomioon toisen osapuolen jo soveltamat turvatoimenpiteet ja sen niitä koskevat näkemykset. Kumpikin osapuoli tunnustaa kuitenkin, että tämän artiklan määräyksillä ei rajoiteta osapuolen mahdollisuutta kieltää sellaisen lennon tai sellaisten lentojen pääsy alueelleen, jonka tai joiden se katsoo uhkaavan turvallisuuttaan. Vain kun se ei ole hätätilanteessa kohtuullisesti mahdollista, kumpikin osapuoli ilmoittaa ennalta toiselle osapuolelle kaikista erityisturvatoimista, joita se aikoo ottaa käyttöön ja joilla voi olla merkittävä taloudellinen tai toiminnallinen vaikutus tämän sopimuksen mukaisiin lentoliikennepalveluihin. Kumpi tahansa osapuoli voi pyytää tämän sopimuksen 21 artiklassa (Sekakomitea) tarkoitetun sekakomitean kokousta keskustelemaan tällaisista turvatoimista.

8. Kun tapahtuu siviili-ilma-aluksen laitton haltuunotto tai muu laitton teko, joka vaarantaa tällaisen ilma-aluksen, sen matkustajien ja miehistön, lentoasemien tai lennonvarmistuslaitteiden ja -palvelujen turvallisuuden, tai on olemassa tällaisen laittoman haltuunoton tai muun laittoman teon uhka, osapuolten on autettava toisiaan helpottamalla

tiedonvälitystä ja toteuttamalla muita asianmukaisia toimenpiteitä, joiden tavoitteena on saattaa tällainen tapahtuma tai sen uhka nopeasti ja turvallisesti päätökseen.

9. Kumpikin osapuoli toteuttaa kaikki käytännössä toteuttamiskelpoisina pitämänsä toimenpiteet varmistaakseen, että ilma-alus, joka otettu laittomasti haltuun tai joutunut jonkin muun laittoman teon kohteeksi ja on maassa osapuolen alueella, pidetään maassa, paitsi jos sen lähdön salliminen on välttämätöntä ihmishenkien suojelemiseksi. Tällaisista toimenpiteistä päätetään yhteisten neuvottelujen pohjalta aina kun se on mahdollista.

10. Kun osapuolella on perusteltua syytä uskoa, että toinen osapuoli on poikennut tässä artikkelissa vahvistetuista ilmailun turvaamista koskevista määräyksistä, kyseinen osapuoli pyytää viipymättä neuvotteluja toisen osapuolen kanssa.

11. Ellei tyydyttävään sopimukseen päästä viidentoista (15) päivän kuluessa tällaisen pyynnön esittämisestä, osapuolella on oikeus kieltäytyä myöntämästä toisen osapuolen yhdelle tai useammalle lentoliikenteen harjoittajalle liikennöintilupaa, peruuttaa se, rajoittaa sen soveltamista tai asettaa sille ehtoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen 4 artiklan (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) soveltamista.

12. Välittömän ja poikkeuksellisen vaaratilanteen uhatessa osapuoli voi toteuttaa tilapäisiä toimenpiteitä ennen kuin tämän artiklan 11 kohdassa tarkoitettua ajanjaksosta on kulunut viisitoista (15) päivää.

13. Kaikkien tämän artiklan 11 kohdan nojalla sovellettavien toimenpiteiden toteuttaminen on keskeytettävä heti, kun toinen osapuoli noudattaa täysimääräisesti tämän artiklan määräyksiä.

15 ARTIKLA

Ilmaliikenteen hallinta

1. Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään tämän sopimuksen liitteessä II olevassa D osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen sekä Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen ulkopuolisilla aloilla lennonvarmistuspalveluja koskevien ICAOn menettelyjen täytäntöönpanon ja soveltamisen, jäljempänä määritetyin ehdoin.

2. Osapuolet sitoutuvat tekemään mahdollisimman tiivistä yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan alalla yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan laajentamiseksi Tunisian alueelle ja voimassa olevia ilmailun turvaamiseen liittyvien määräyksien ja ilmaliikenteen yleisen tehokkuuden parantamiseksi Euroopassa, kapasiteetin käytön optimoimiseksi ja viivästysten minimoimiseksi. Tätä varten Tunisia osallistuu tarkkailijana yhtenäisen eurooppalaisen

ilmatilan komitean työhön. Sekakomitean tehtävänä on valvoa ja helpottaa yhteistyötä ilmaliikenteen hallinnan alalla.

3. Helpottaakseen yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa koskevien tavoitteiden saavuttamista alueellaan

a) Tunisia toteuttaa tarvittavat toimenpiteet lennonvarmistuspalvelujensa ja institutionaalisten ja valvontarakenteidensa mukauttamiseksi ilmaliikenteen hallinnan tarpeisiin yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan mukaisesti erityisesti ilmailun turvallisuuden osalta;

b) Tunisia perustaa kansallisen valvontaviranomaisen, joka on ainakin toiminnallisesti riippumaton lennonvarmistuspalvelujen tarjoajista;

c) Euroopan unioni ottaa Tunisian mukaan soveltuviin yhtenäiseen eurooppalaiseen ilmatilaan liittyviin lennonvarmistuspalveluja, ilmatilaa ja yhteentoimivuutta koskeviin toiminnallisiin aloitteisiin, erityisesti

i). tekemällä yhteistyötä Tunisian kanssa tai liittämällä Tunisia toiminnalliseen ilmatilan lohkoon;

ii). osallistumalla yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan muodostaman verkon toimintoihin erityisesti vaihtamalla tietoja liikennevirroista;

iii). yhdenmukaistamalla toiminta SESAR-yhteisyrityksen käyttöönottosuunnitelmien kanssa;

iv). vahvistamalla yhteentoimivuutta; ja

d) osapuolet tekevät yhteistyötä Euroopan unionin suorituskykyjärjestelyn alalla tavoitteenaan lentojen mahdollisimman suuri yleinen tehokkuus, kustannusten vähentäminen sekä turvallisuuden ja olemassa olevien järjestelmien kapasiteetin parantaminen. Yhteistyö koskee erityisesti suorituskykyindikaattoreiden seurantatyökaluja ja ilmatilan suunnitteluun ja hallintaan liittyviä työkaluja.

16 ARTIKLA

Ympäristönsuojelu

1. Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa E osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Osapuolet katsovat, että ympäristöä on tarpeen suojella edistämällä ilmailun kestävää kehitystä. Osapuolet tekevät yhteistyötä ilmailun ympäristövaikutuksiin liittyvien ongelmien tunnistamiseksi.

3. Osapuolet toteavat, että on tärkeää toimia yhdessä, jotta voidaan tarkastella ja minimoida ilmailun ympäristövaikutukset tämän sopimuksen tavoitteiden mukaisesti.

4. Osapuolet toteavat, että on tärkeää torjua ilmastonmuutosta ja näin ollen myös ilmailuun liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. Osapuolet sopivat tiivistävänsä yhteistyötään näillä aloilla, mukaan lukien aiheeseen liittyvien monenvälisten sopimusten ansiosta, erityisesti toteuttamalla markkinaperusteisia kokonaisvaltaisia toimenpiteitä, sellaisina kuin niistä on sovittu Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön 39. yleiskokouksessa, ja käyttämällä kestävänsä kehityksen mekanismia, joka on perustettu Pariisissa tehdyn ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen 6 artiklan 4 kohdassa, jotta voidaan kehittää kansainvälisen tason markkinaperusteisia kokonaisvaltaisia toimenpiteitä, joilla vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä ilmailun alalla, sekä käsittelemällä mitä tahansa muuta mainituksessa 6 artikkelissa tarkoitettua asiaa, joka on erityisen merkityksellinen kansainvälisestä lentoliikenteestä johtuvien päästöjen kannalta.

5. Osapuolet sitoutuvat vaihtamaan tietoja ja käymään säännöllistä asiantuntijakeskustelua ilmailun ympäristövaikutusten vähentämiseen tähtäävän yhteistyön lisäämiseksi, mukaan lukien yhteistyö seuraavissa asioissa:

- a) ympäristöä vähemmän kuormittavaa ilmailuteknologiaa koskeva tutkimus ja kehittäminen;
- b) ilmailuliikenteen hallintaa koskevat innovaatiot, joilla pyritään vähentämään ilmailun ympäristövaikutuksia;
- c) uusia kestäviä ilmailupolttoaineita koskeva tutkimus ja kehittäminen;
- d) näkemyksien vaihtaminen ilmailun ympäristövaikutuksiin ja ilmailun alan päästöjen vähentämiseen liittyvistä kysymyksistä; ja
- e) melun seuranta ja vähentäminen ilmailun ympäristövaikutusten lieventämiseksi.

6. Lisäksi osapuolet lujittavat ympäristöön liittyvien monenvälisten oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa mukaisesti yhteistyötään – myös rahoitusta ja teknologiaa koskevissa kysymyksissä – joka liittyy kansainvälisen lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin.

7. Osapuolet toteavat tarpeen ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin ilmailun ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi tai käsittelemiseksi edellyttäen, että nämä toimenpiteet ovat täysin osapuolten kansainväliseen oikeuteen perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien mukaisia.

17 ARTIKLA

Lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuu

Osapuolet vahvistavat tiettyjen kansainvälisten yleissopimusten, jotka ne ovat molemmat ratifioineet, mukaiset velvollisuutensa.

18 ARTIKLA

Kuluttajansuoja

Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa F osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

19 ARTIKLA

Sosiaaliset näkökohdat

1. Tämän sopimuksen liitteessä I vahvistettuja siirtymämääräyksiä rajoittamatta osapuolet varmistavat, että niiden asiaa koskevat lait, määräykset ja menettelyt takaavat vähintään liitteessä II olevassa G osassa yksilöityjen lentoliikennettä koskevien lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanon ja soveltamisen.

2. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää tarkastella tämän sopimuksen vaikutuksia työvoimaan, työllisyyteen ja työehtoihin. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä tästä sopimuksesta johtuvien työllisyyskysymysten osalta erityisesti työllisyyteen, työelämän perusoikeuksiin, työehtoihin, sosiaaliturvaan ja työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun liittyvissä asioissa.

3. Osapuolten on lakejaan, määräyksiään ja käytäntöjään noudattaen edistettävä korkean sosiaaliturvan ja työttömyysturvan toteutumista ilmailun alalla.

4. Osapuolet tunnustavat niiden etujen merkityksen, joita on saavutettavissa, kun avoimilta ja kilpailuun perustuvilta markkinoilta saatavat merkittävät taloudelliset hyödyt yhdistetään työehtoja koskeviin korkeatasoisiin normeihin. Osapuolet panevat tämän sopimuksen täytäntöön siten, että sillä edistetään korkeatasoisia työehtonormeja riippumatta kyseessä olevien lentoliikenteen harjoittajien luonteesta tai omistussuhteista, sekä varmistavat, että niiden lainsäädännössä vahvistetut oikeudet ja periaatteet eivät vaarannu vaan ne toteutuvat tehokkaasti.

5. Osapuolet sitoutuvat lainsäädännöllään ja käytännöillään edistämään ja toteuttamaan tehokkaasti kansainvälisellä tasolla tunnustettuja työelämän perusoikeuksia, sellaisena kuin ne on vahvistettu Kansainvälisen työjärjestön perussopimuksissa, jotka Tunisia ja EU:n jäsenvaltiot ovat ratifioineet.

6. Osapuolet sitoutuvat myös edistämään muita sosiaali- ja työttömyysturvan aloilla tunnustettuja kansainvälisiä sopimuksia ja määräyksiä, jotka ovat merkityksellisiä siviili-

ilmailun alalla, sekä niiden tehokasta täytäntöönpanoa ja soveltamista kansallisessa lainsäädännössään.

7. Kumpikin osapuoli voi pyytää sekakomitean kokousta käsittelemään tärkeänä pitämiään työmarkkinakysymyksiä.

III OSASTO

INSTITUTIONAALISET JÄRJESTELYT

20 ARTIKLA

Tulkinta ja soveltaminen

1. Osapuolet toteuttavat kaikki aiheelliset yleiset ja erityiset toimenpiteet varmistaakseen tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämisen ja pidättyvät toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.

2. Molemmat osapuolet ovat omalla alueellaan vastuussa tämän sopimuksen asianmukaisesta täytäntöönpanosta.

3. Kumpikin osapuoli antaa toiselle osapuolelle kaikki tarvittavat tiedot ja kaiken tarvittavan avun, jollei kyseisen osapuolen sovellettavasta lainsäädännöstä ja määräyksistä muuta johdu, kyseisen toisen osapuolen suorittaessa määräysten mahdollisia rikkomuksia koskevaa tutkintaa sille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti.

4. Aina kun osapuolet toimivat niille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti asioissa, jotka koskevat toisen osapuolen etua, viranomaisia tai yrityksiä, tämän toisen osapuolen toimivaltaisille viranomaisille tiedotetaan asiasta ja niille annetaan mahdollisuus esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

21 ARTIKLA

Sekakomitea

1. Perustetaan osapuolten edustajista koostuva komitea, jäljempänä 'sekakomitea', joka vastaa tämän sopimuksen hallinnoinnista ja huolehtii sen asianmukaisesta täytäntöönpanosta. Tätä varten sekakomitea antaa suosituksia ja tekee päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä asioissa.

2. Sekakomitea toimii ja tekee päätöksensä yksimielisesti. Sekakomitean päätökset sitovat molempia osapuolia.

3. Sekakomitea vahvistaa päätöksellä oman työjärjestyksensä.

4. Sekakomitea kokoontuu tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa. Kumpi tahansa osapuoli voi pyytää sekakomitean kokouksen koollekutsumista.

5. Osapuoli voi pyytää sekakomitean koollekutsumista tämän sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien kysymysten ratkaisemiseksi. Tällainen kokous on järjestettävä mahdollisimman pian, mutta viimeistään kahden (2) kuukauden kuluttua pyynnön esittämisestä, elleivät osapuolet toisin sovi.

6. Tämän sopimuksen asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi osapuolet vaihtavat tietoja ja neuvottelevat kumman tahansa osapuolen pyynnöstä sekakomiteassa.

7. Sekakomitean on vahvistettava päätöksellä Euroopan unionin tekemä arviointi, joka koskee Euroopan unionin lainsäädännössä vahvistettujen lakisääteisten vaatimusten ja normien, sellaisena kuin ne esitetään tämän sopimuksen liitteessä I (Siirtymämääräykset) olevassa 1 kohdassa, täytäntöönpanoa ja soveltamista Tunisiassa.

8. Sekakomiteassa käsitellään kysymyksiä, jotka liittyvät osapuolten lentoliikenteen harjoittajiin tehtäviin investointeihin tai muutoksiin osapuolten lentoliikenteen harjoittajien tosiasiallisessa määräysvallassa.

9. Lisäksi sekakomitea kehittää yhteistyötä erityisesti, mutta ei yksinomaan, seuraavissa asioissa:

a) tämän sopimuksen mukaiseen lentoliikenteeseen vaikuttavien markkinaolosuhteiden tarkastelu;

b) tehokkaan ratkaisun löytämiseksi tämän sopimuksen 8 artiklassa (Kaupalliset mahdollisuudet) tarkoitettuihin kaupallisiin mahdollisuuksiin ja liiketoiminnan harjoittamiseen liittyviin kysymyksiin, jotka voivat haitata markkinoille pääsyä ja tämän sopimuksen mukaisten lentoliikennepalvelujen kitkatonta toimintaa, jotta voidaan varmistaa terveet kilpailumahdollisuudet ja sääntelyn lähentäminen, sekä lentoliikennepalvelujen toimintaan vaikuttavien sääntelyrajoitusten vähentäminen;

c) tietojen vaihtaminen, mukaan lukien lausunnot osapuolten lainsäädännön, määräysten tai politiikan sellaisista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa lentoliikennepalveluihin;

d) tämän sopimuksen mahdollisten kehittämiskohteiden käsittely, mukaan lukien tämän sopimuksen muutoksia koskevat suositukset tai muiden osapuolten liittämistä tähän sopimukseen koskevat ehdot ja menettelyt;

e) sijoituksiin, omistussuhteisiin ja valvontaan liittyvien yleisten kysymysten tarkastelu;

f) sääntely-yhteistyön kehittäminen sekä yhteinen sitoutuminen sääntöjen ja toimenpiteiden vastavuoroiseen tunnustamiseen ja lähentämiseen;

g) neuvottelujen edistäminen tarvittaessa lentoliikennekysymyksissä, joita käsitellään kansainvälisissä järjestöissä, kolmansien maiden kanssa ja monenvälisissä sopimuksissa, mukaan lukien mahdollisuus hyväksyä yhteinen lähestymistapa;

h) tilastotietojen vaihtamisen edistäminen osapuolten välillä tämän sopimuksen mukaisten lentoliikennepalvelujen kehittymisen seuraamiseksi; ja

i) tämän sopimuksen täytäntöönpanon aiheuttamien sosiaalisten vaikutusten tarkastelu ja asianmukaisten vastausten kehittäminen perusteltuihin huolenaiheisiin.

10. Jos sekakomitea ei tee päätöstä asiasta kuuden (6) kuukauden kuluessa siitä, kun asia on annettu sen käsiteltäväksi, osapuolet voivat toteuttaa tämän sopimuksen 23 artiklassa (Suojatoimenpiteet) tarkoitettuja tilapäisiä suojatoimenpiteitä.

11. Tämä sopimus ei estä osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sekakomitean ulkopuolista yhteistyötä ja yhteydenpitoa, mukaan lukien ilmailun turvaamiseen, turvallisuuteen, ympäristöön, ilmaliikenteen hallintaan, ilmailun infrastruktuuriin, kilpailuun ja kuluttajansuojaan liittyvissä asioissa. Osapuolet ilmoittavat sekakomitealle tällaisen yhteistyön ja yhteydenpidon tuloksista, joilla voi olla vaikutusta tämän sopimuksen täytäntöönpanoon.

22 ARTIKLA

Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely

1. Jos osapuolten kesken syntyy riita tämän sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta muissa kuin 7 artiklassa (Terve kilpailu) tarkoitetuissa kysymyksissä, eikä asiaa saada ratkaistua sekakomitean kokouksessa, riita voidaan osapuolten suostumuksella saattaa tietyn henkilön tai elimen ratkaistavaksi. Jos osapuolet eivät pääse asiasta ymmärrykseen, riita asetetaan kumman tahansa osapuolen pyynnöstä välimiesmenettelyyn tässä sopimuksessa esitettyjen menettelyjen mukaisesti.

2. Välimiesmenettelyä koskeva pyyntö osoitetaan kirjallisesti toiselle osapuolelle. Pyyntöön jättävä osapuoli ilmoittaa valituksessaan kyseessä olevan toimenpiteen ja syyt, joiden vuoksi toimenpide ei ole yhteensopiva tämän sopimuksen määräysten kanssa, sellaisella tavalla, josta käy selkeästi ilmi valituksen oikeusperusta.

3. Elleivät osapuolet toisin sovi, välimiesmenettelyn toteuttaa kolmijäseninen välityslautakunta seuraavasti:

a) kumpikin osapuoli nimeää välimiehen kahdenkymmenen (20) päivän kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Näiden kahden välimiehen nimeämistä seuraavien kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa osapuolet sopivat yhteisesti kolmannelta välimiehestä, joka toimii välityslautakunnan puheenjohtajana;

b) jos jompikumpi osapuolista ei kykene nimeämään välimiestä tai jos kolmatta välimiestä ei ole nimetty tämän kohdan a alakohdan mukaisesti, toinen osapuoli voi pyytää ICAOn neuvoston puheenjohtajaa nimeämään tapauksesta riippuen yhden tai useamman välimiehen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Jos ICAOn neuvoston

puheenjohtaja on Tunisian tai jäsenvaltion kansalainen, nimityksen tekee ICAOn neuvoston vanhin varapuheenjohtaja, joka ei ole estynyt kansallisuutensa puolesta.

4. Välityslautakunnan aloittaa työnsä sinä päivänä, jona viimeisin kolmesta välimiehestä hyväksyy nimityksensä.

5. Välityslautakunta antaa päätöksensä siitä, onko asia kiireellinen, kymmenen (10) päivän kuluessa työnsä aloittamisesta, jos jompikumpi osapuolista sitä pyytää.

6. Välityslautakunta voi yhden osapuolen pyynnöstä määrätä toisen osapuolen panemaan täytäntöön väliaikaisia toimenpiteitä ennen välityslautakunnan lopullista päätöstä.

7. Välityslautakunta ilmoittaa viimeistään yhdeksänkymmenen (90) päivän kuluessa toimintansa aloittamisesta osapuolille väliaikaraportista, jossa esitetään tosiseikat ja käsitellään asianmukaisten määräysten sovellettavuutta ja näihin tosiseikkoihin ja antamiinsa suosituksiin liittyviä perusteluja. Jos välityslautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei ole mahdollista noudattaa, välityslautakunnan puheenjohtaja ilmoittaa asiasta osapuolille kirjallisesti selvittäen viivästyksen syyt sekä päivämäärän, jolloin lautakunta aikoo jättää väliaikaraporttinsa. Väliaikaraportista on joka tapauksessa ilmoitettava sadankahdenkymmenen (120) päivän kuluessa välityslautakunnan toiminnan alkamisesta.

8. Osapuoli voi esittää välityslautakunnalle kirjallisen pyynnön tiettyjen väliaikaraportin näkökohtien tarkistamisesta neljäntoista (14) päivän kuluessa väliaikaraportista ilmoittamisesta.

9. Hätätilanteessa välityslautakunta tekee kaikkensa toimittaakseen väliaikaraportin neljänskymmenenviiden (45) päivän kuluessa ja joka tapauksessa viimeistään kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa toimintansa aloittamisesta. Osapuoli voi esittää välityslautakunnalle kirjallisen pyynnön tiettyjen väliaikaraportin näkökohtien tarkistamisesta seitsemän (7) päivän kuluessa väliaikaraportista ilmoittamisesta.

10. Tutkittuaan osapuolten väliaikaraportista tekemät kirjalliset huomautukset välityslautakunta voi tehdä muutoksia raporttiinsa ja toteuttaa muita mahdollisia hyödyllisiä katsomiaan tutkimuksia. Lopullisen päätöksen tulokset sisältävät riittävän analyysin välivaiheen tarkastelun aikana esitetystä perusteluista, ja niissä vastataan selkeästi osapuolten kysymyksiin ja havaintoihin.

11. Välityslautakunta ilmoittaa osapuolille lopullisesta päätöksestään sadankahdenkymmenen (120) päivän kuluessa toimintansa aloittamisesta. Jos välityslautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei ole mahdollista noudattaa, välityslautakunnan puheenjohtaja ilmoittaa asiasta osapuolille kirjallisesti selvittäen viivästyksen syyt sekä päivämäärän, jolloin lautakunta aikoo antaa lopullisen päätöksensä. Lopullisesta päätöksestä on joka tapauksessa ilmoitettava sadanviidenkymmenen (150) päivän kuluessa välityslautakunnan toiminnan alkamisesta.

12. Hätätilanteessa välityslautakunta tekee kaikkensa antaakseen lopullisen päätöksensä kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa toimintansa aloittamisesta. Jos välityslautakunta katsoo, että tätä määräaikaa ei ole mahdollista noudattaa, välityslautakunnan puheenjohtaja

ilmoittaa asiasta osapuolille kirjallisesti selvittäen viivästyksen syyt sekä päivämäärän, jolloin lautakunta aikoo antaa lopullisen päätöksensä. Lopullisesta päätöksestä on joka tapauksessa ilmoitettava seitsemänkymmenenviiden (75) päivän kuluessa välityslautakunnan toiminnan alkamisesta.

13. Osapuolet voivat jättää lopullista päätöstä koskevia selvityspyyntöjä kymmenen (10) päivän kuluessa lopullisesta päätöksestä ilmoittamisesta. Selvitykset näihin pyyntöihin annetaan viidentoista (15) päivän kuluessa pyynnön antamisesta.

14. Jos välityslautakunta arvioi, että tätä sopimusta on rikottu ja että rikkomuksesta vastaava osapuoli ei noudata välityslautakunnan lopullista päätöstä tai ei löydä toisen osapuolen kanssa molempia tyydyttävää ratkaisua neljäkymmenen (40) päivän kuluessa siitä, kun välityslautakunta ilmoittaa lopullisesta päätöksestä, toinen osapuoli voi keskeyttää tämän sopimuksen mukaisten verrattavien etujen soveltamisen tai voi keskeyttää osittain tai tarvittaessa kokonaan tämän sopimuksen täytäntöönpanon, kunnes vastuussa oleva osapuoli noudattaa välityslautakunnan lopullista päätöstä tai osapuolet ovat löytäneet molempia tyydyttävän ratkaisun.

23 ARTIKLA

Suojatoimenpiteet

1. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä. Suojatoimenpiteiden soveltamisala ja kesto on rajoitettava siihen, mikä on ehdottomasti tarpeen tilanteen korjaamiseksi tai tämän sopimuksen ylläpitämiseksi. Ensisijaisesti on käytettävä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen toteutumiselle.

2. Osapuoli, joka harkitsee suojatoimenpiteiden toteuttamista, ilmoittaa asiasta sekakomitean välityksellä toiselle osapuolelle sekä antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.

3. Osapuolet aloittavat viipymättä sekakomiteassa neuvottelut molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisun löytämiseksi.

4. Asianomainen osapuoli saa toteuttaa suojatoimenpiteitä vasta yhden kuukauden kuluttua 2 kohdan mukaisen ilmoituksen päivämäärästä, jollei 3 kohdan mukaista neuvottelumenettelyä ole saatu päätökseen ennen ilmoitettua määräaikaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän sopimuksen 3 artiklan (Liikennöintilupa) 1 kohdan c alakohdan ja 4 artiklan (Lupien epääminen, peruuttaminen kokonaan tai tilapäisesti tai rajoittaminen) 1 kohdan d alakohdan soveltamista.

5. Asianomainen osapuoli ilmoittaa toteutetuista toimenpiteistä viipymättä sekakomitealle ja antaa kaikki olennaiset tiedot asiasta.

6. Kaikki tämän artiklan mukaisesti toteutettavat toimet keskeytetään heti, kun rikkova osapuoli täyttää tämän sopimuksen määräykset.

24 ARTIKLA

Suhde muihin sopimuksiin

1. Tämän sopimuksen määräykset korvaavat osapuolten välillä tämän sopimuksen allekirjoittamishetkellä voimassa olevat asiaa koskevat määräykset ja järjestelyt, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia.

2. Sillä edellytyksellä, ettei Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien välillä esiinny kansallisuuteen perustuvaa syrjintää

a) nykyisten liikennöintioikeuksien tai määräysten tai kohtelun, jotka ovat suotuisampia sellaisten omaisuuden, liikennöintioikeuksien, liikennöintikapasiteetin, liikennöintitiheyden, liikennöinnin tyypin tai ilma-alusten vaihtamisen, jakamiskoodien ja maksujen osalta, jotka liittyvät osapuolten välisiin sopimuksiin tai järjestelyihin, jotka ovat voimassa tämän sopimuksen allekirjoittamishetkellä, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan tai jotka ovat suotuisampia tai vapauden suhteen joustavampia lentoliikenteen harjoittajien kannalta kuin tässä sopimuksessa määrätään, harjoittamista voidaan jatkaa;

b) mahdolliset osapuolten väliset riidat, jotka liittyvät siihen, ovatko osapuolten välisten sopimusten tai järjestelyjen mukaiset määräykset suotuisampia tai joustavampia tai niiden mukainen kohtelu suotuisampaa tai joustavampaa, on ratkaistava 22 artiklan (Riitojen ratkaiseminen ja välimiesmenettely) mukaisen riitojenratkaisumenettelyn mukaisesti. Ristiriitaisista määräyksistä ja kohtelusta johtuviin riitoihin on myös sovellettava 22 artiklassa tarkoitettua riitojenratkaisumenettelyä.

3. Jos osapuolet liittyvät johonkin monenväliseen sopimukseen tai hyväksyvät ICAOn tai jonkin muun kansainvälisen järjestön tekemän päätöksen, joka koskee tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä, ne ottavat asian esille hyvissä ajoin tämän sopimuksen 21 artiklassa (Sekakomitea) tarkoitettussa sekakomiteassa sen selvittämiseksi, olisiko tätä sopimusta tarkistettava asian huomioon ottamiseksi.

25 ARTIKLA

Alueellinen vuoropuhelu

Osapuolet sitoutuvat jatkuvaan vuoropuheluun, jonka tarkoituksena on varmistaa yhdenmukaisuus tämän sopimuksen ja Barcelonan prosessin välillä ja lopullisena tavoitteena saavuttaa yhteinen Euro–Välimeri-ilmailualue. Sen vuoksi sekakomiteassa tarkastellaan 21 artiklan (Sekakomitea) 9 kohdan mukaisesti mahdollisuutta sopia yhdessä muutoksista vastaavankaltaisten Euro–Välimeri-ilmailusopimusten huomioon ottamiseksi.

26 ARTIKLA

Muutokset

1. Jos jompikumpi osapuoli haluaa muuttaa tämän sopimuksen määräyksiä, se ilmoittaa asiasta sekakomitealle.
2. Osapuolet voivat sopia tämän sopimuksen muutoksista sopimuksen 21 artiklan (Sekakomitea) mukaisesti pidettyjen neuvottelujen perusteella. Muutokset tulevat voimaan tämän sopimuksen 30 artiklan (Voimaantulo) määräysten mukaisesti.
3. Sekakomitea voi toisen osapuolen ehdotuksesta ja tämän artiklan mukaisesti päättää yksimielisesti muuttaa tämän sopimuksen liitteitä.
4. Tällä sopimuksella ei rajoiteta kummankaan osapuolen oikeutta antaa yksipuolisesti uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai tämän sopimuksen liitteessä II mainitulla lentoliikenteeseen liittyvällä alalla edellyttäen, että tämän sopimuksen määräyksiä ja syrjimättömyyden periaatetta noudatetaan.
5. Jos jompikumpi osapuoli aikoo antaa uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai tämän sopimuksen liitteessä II mainitulla lentoliikenteeseen liittyvällä alalla, sen on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Jommankumman osapuolen pyynnöstä näkemyksiä voidaan vaihtaa sekakomiteassa.
6. Jos yksi osapuoli antaa sellaista uutta lainsäädäntöä tai muuttaa voimassa olevaa lainsäädäntöään lentoliikenteen alalla tai tämän sopimuksen liitteessä II mainitulla lentoliikenteeseen liittyvällä alalla, joka saattaa vaikuttaa tämän sopimuksen asianmukaiseen toimintaan, se ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle viimeistään kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa tällaisen lainsäädännön antamisesta tai muuttamisesta. Kumman tahansa osapuolen pyynnöstä sekakomitea järjestää kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa näkemysten vaihdon tällaisen uuden lainsäädännön tai muutoksen mahdollisista vaikutuksista tämän sopimuksen asianmukaiseen toteutumiseen.
7. Edellä 6 kohdassa tarkoitetun näkemysten vaihdon perusteella sekakomitea
 - a) tekee päätöksen, jolla tarkistetaan tämän sopimuksen liitettä II siten, että siihen sisällytetään, tarvittaessa vastavuoroisuutta noudattaen, kyseinen uusi lainsäädäntö tai lainsäädäntömuutos;
 - b) tekee päätöksen, jolla kyseinen uusi lainsäädäntö tai lainsäädäntömuutos katsotaan tämän sopimuksen mukaiseksi; tai
 - c) suosittaa jonkin toisen toimenpiteen hyväksymistä kohtuullisessa määräajassa tämän sopimuksen asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

27 ARTIKLA

Sopimuksen irtisanominen

Kumpi tahansa osapuoli voi milloin tahansa ilmoittaa kirjallisesti diplomaattiteitse toiselle osapuolelle päätöksestään irtisanoa tämä sopimus. Ilmoitus on annettava samanaikaisesti ICAO:lle ja YK:n pääsihteeristölle. Tämän sopimuksen voimassaolo lakkaa keskiyöllä (GMT) sen IATA:n liikennöintikauden päättyessä, joka oli käynnissä vuoden kuluttua sopimuksen irtisanomista koskevan kirjallisen ilmoituksen päiväyksestä, jollei irtisanomisilmoitusta peruuteta osapuolten yhteisellä sopimuksella ennen mainitun määräajan päättymistä.

28 ARTIKLA

Sopimuksen rekisteröinti

Tämä sopimus ja sen kaikki muutokset rekisteröidään niiden voimaantulon jälkeen ICAO:ssa yleissopimuksen 83 artiklan mukaisesti ja Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteeristössä Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 102 artiklan mukaisesti.

29 ARTIKLA

Uusien jäsenvaltioiden liittyminen Euroopan unioniin

1. Euroopan unionin jäseniksi tämän sopimuksen allekirjoituspäivän jälkeen tulleiden valtioiden voidaan sallia liittyvän tähän sopimukseen.
2. Euroopan unionin jäsenvaltio voi liittyä tähän sopimukseen tallettamalla liittymisasiakirjan Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön, joka ilmoittaa liittymisasiakirjan tallettamisesta ja tämän päivämäärästä osapuolille ja Euroopan komissiolle. Liittyminen tulee voimaan 30 päivää liittymisasiakirjan tallettamispäivämäärän jälkeen.
3. Tämän sopimuksen 24 artiklan 1 ja 2 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin sopimukseen ja järjestelyihin, jotka ovat voimassa silloin, kun Euroopan unionin jäsenvaltio liittyy sopimukseen.

30 ARTIKLA

Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan kuukauden kuluttua viimeisimmän sellaisen diplomaattisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet vahvistavat, että kaikki tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät tarvittavat menettelyt on saatettu päätökseen. Tätä noottienvaihtoa varten Tunisia toimittaa Euroopan unionille ja sen jäsenvaltioille osoitetun diplomaattisen nootin Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle ja Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristö toimittaa Tunisialle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden diplomaattisen nootin. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden nootin on sisällettävä kunkin jäsenvaltion tiedonanto, jossa vahvistetaan, että jäsenvaltio on saattanut päätökseen tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät menettelyt.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty [...]ssa [...] kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron sekä arabian kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

Tunisian tasavallan puolesta

Euroopan unionin puolesta

Belgian kuningaskunnan puolesta

Bulgarian tasavallan puolesta

Tšekin tasavallan puolesta

Tanskan kuningaskunnan puolesta

Saksan liittotasavallan puolesta

Viron tasavallan puolesta

Irlannin puolesta

Helleenien tasavallan puolesta

Espanjan kuningaskunnan puolesta

Ranskan tasavallan puolesta

Kroatian tasavallan puolesta

Italian tasavallan puolesta

Kyproksen tasavallan puolesta

Latvian tasavallan puolesta

Liettuan tasavallan puolesta

Luxemburgin suurherttuakunnan puolesta

Unkarin puolesta

Maltan tasavallan puolesta

Alankomaiden kuningaskunnan puolesta

Itävallan tasavallan puolesta

Puolan tasavallan puolesta

Portugalin tasavallan puolesta

Romanian puolesta

Slovenian tasavallan puolesta

Slovakian tasavallan puolesta

Suomen tasavallan puolesta

Ruotsin kuningaskunnan puolesta

LIITE I

SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

1. Sitä, kuinka Tunisia panee täytäntöön tämän sopimuksen liitteessä II tarkoitetussa Euroopan unionin lentoliikennelainsäädännössä asetetut lakisääteiset vaatimukset ja normit ja soveltaa niitä, arvioidaan Euroopan unionin vastuulla olevassa arvioinnissa, joka on varmennettava sekakomitean päätöksellä. Tällainen arviointi on tehtävä viimeistään kahden (2) vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.
 2. Tunisian asteittaista yhdentymistä tämän sopimuksen liitteessä II tarkoitetussa Euroopan unionin ilmailulainsäädännössä asetettujen lakisääteisten vaatimusten ja normien täytäntöönpanoon voidaan arvioida säännöllisesti. Euroopan komissio suorittaa nämä arvioinnit yhteistyössä Tunisian kanssa.
 3. Sitä, kuinka Tunisia panee täytäntöön Euroopan unionin ilmailun turvaamiseen liittyvässä lainsäädännössä asetetut lakisääteiset vaatimukset ja normit ja soveltaa niitä, arvioidaan Euroopan unionin vastuulla olevassa arvioinnissa, joka on varmennettava sekakomitean päätöksellä. Tällainen arviointi on tehtävä viimeistään kolmen (3) vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta.
 4. Edellä 7 artiklan (Terve kilpailu) 6 kohdassa (Avustukset ja valtiontuki) vahvistettuja määräyksiä sovelletaan kolmen (3) vuoden ajan tämän sopimuksen allekirjoittamisesta.
-

LIITE I a

Tunis–Carthagen kansainvälistä lentoasemaa koskevat siirtymämääräykset

Rajoittamatta tämän sopimuksen 2 artiklan 3 kohdan c alakohdan määräyksiä Tunis–Carthagen kansainväliseen lentoasemaan sovelletaan seuraavia siirtymämääräyksiä viiden vuoden ajan tämän sopimuksen allekirjoituspäivämäärästä alkaen ja yksinomaan hyväksytyjen matkustajaliikenteen palvelujen tai hyväksytyjen yhdistettyjen liikennepalvelujen osalta:

1. Kun Tunisian ja EU:n jäsenvaltion välillä on voimassa oleva kahdenvälinen sopimus, 3. ja 4. vapauksien määrittäminen ja niitä koskevat oikeudet Tunis–Carthagen kansainväliselle lentoasemalle saapuvan ja sieltä lähtevän liikenteen osalta myönnetään kyseisten kahdenvälisten sopimusten mukaisesti liikennöintiä riippumatta
 - Tunisian lentoliikenteen harjoittajille, joilla on voimassa oleva liikennelupa; ja
 - Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille, joilla on sellaisen Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva liikennelupa, jossa lennon lähtö- tai määräpaikka sijaitsee.
2. Tunisian ja jäsenvaltioiden kahdenvälisissä sopimuksissa vahvistetut oikeudet nimetä tietyille reitille yksi lentoliikenteen harjoittaja muuttuvat oikeuksiksi nimetä tietyille reitille kaksi lentoliikenteen harjoittajaa.
3. Bermuda-lausekkeen sisältävien kahdenvälisten sopimusten osalta sovelletaan 1 kohtaa ja jos tämän sopimuksen allekirjoittamispäivänä liikennöidään alle kymmentä (10) lentoa, viikoittaisten lentojen lukumääräksi vahvistetaan 10, paitsi jos osapuolet päättävät kahdenvälisten sopimustensa nojalla nostaa lukumäärää.
4. Niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden kanssa Tunisialla ei ole kahdenvälistä lentoliikennesopimusta, tai kun voimassa olevassa kahdenvälisessä lentoliikennesopimuksessa vahvistetaan alle 10 Tunis–Carthagen kansainväliselle lentoasemalle saapuvaa tai sieltä lähtevää viikoittaista lentoa, kyseiselle lentoasemalle saapuvien ja kyseiseltä lentoasemalta lähtevien viikoittaisten lentojen lukumääräksi vahvistetaan 10 ja tietyille reitille nimettävien lentoliikenteen harjoittajien määräksi kaksi Tunisian lentoliikenteen harjoittajien osalta, joilla on voimassa oleva liikennelupa, ja Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajien osalta, joilla on sellaisen Euroopan unionin jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva liikennelupa, jossa lennon lähtö- tai määräpaikka sijaitsee.

5. Tämän liitteen edellä olevissa kohdissa mainittuihin liikennöintiäsiin myönnetään 10 prosentin vuotuinen lisäys alkaen vuoden kuluttua tämän sopimuksen allekirjoittamisesta.
6. Osapuolet keskustelevat mahdollisimman pian sekakomiteassa kaikista tämän liitteen tulkintaan ja täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä.

LIITE II

(Ajantasaistetaan säännöllisesti)

LUETTELO SIVIILI-ILMAILUUN SOVELLETTAVISTA SÄÄNNÖISTÄ

Tunisia varmistaa, että seuraavassa esitettyjen säädösten sovellettavissa säännöksissä vahvistetut lakisääteiset vaatimukset ja normit pannaan täytäntöön ja niitä sovelletaan Tunisian lainsäädännössä, säännöissä ja menettelyissä tämän sopimuksen mukaisesti. Tunisia varmistaa, että näihin säädöksiin mahdollisesti tehtävät muutokset sisällytetään soveltuvin osin Tunisian sovellettavaan lainsäädäntöön, sääntöihin ja menettelyihin.

A. ILMAILUN VAPAUTTAMINEN JA MUUT SIVIILI-ILMAILUUN SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖT

N:o 1008/2008

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä

Sovellettavat säännökset: 2, 5, 7 ja 11 artikla, 23 artiklan 1 kohta, 24 artikla ja liite I

N:o 785/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission asetus (EU) N:o 285/2010.

Sovellettavat säännökset: 1–8 artikla

N:o 2009/12

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, lentoasemamaksuista

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla

N:o 96/67

Neuvoston direktiivi, annettu 15 päivänä lokakuuta 1996, pääsystä maahuollinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla, 11–21 artikla ja liite

Sovellettaessa 20 artiklan 2 kohtaa nimitys 'komissiolle' on katsottava nimitykseksi 'sekakomitealle'.

B. ILMAILUN TURVALLISUUS

Siviili-ilmailun turvallisuus ja EASA-perusasetus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 216/2008, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan lentoturvallisuusviraston

perustamisesta sekä neuvoston direktiivin 91/670/EY, asetuksen (EY) N:o 1592/2002 ja direktiivin 2004/36/EY kumoamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EY) N:o 690/2009,
- Asetus (EY) N:o 1108/2009.
Sovellettavat säännökset: 1–3 artikla (3 artiklasta ainoastaan ensimmäinen kohta) ja liite
- Asetus (EU) N:o 6/2013,
- Asetus (EU) N:o 4/2016.

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla ja liitteet I – V b.

Lentotoiminta

N:o 965/2012

Komission asetus (EU) N:o 965/2012, annettu 5 päivänä lokakuuta 2012, lentotoimintaan liittyvistä teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission asetus (EU) N:o 800/2013, annettu 14 päivänä elokuuta 2013,
- Komission asetus (EU) N:o 71/2014, annettu 27 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 83/2014, annettu 29 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 379/2014, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 2015/140, annettu 29 päivänä tammikuuta 2015,
- Komission asetus (EU) N:o 2015/1329, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2015,
- Komission asetus (EU) N:o 2015/640, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2015,
- Komission asetus (EU) N:o 2015/2338, annettu 11 päivänä joulukuuta 2015,
- Asetus (EU) N:o 2016/1199,
- Asetus (EU) N:o 2017/363.

Sovellettavat säännökset: 1 – 9 a artikla ja liitteet I–VIII

N:o 1332/2011

Komission asetus (EU) N:o 1332/2011, annettu 16 päivänä joulukuuta 2011, ilmatilan käyttöä koskevista yhteisistä vaatimuksista ja toimintamenetelmistä yhteentörmäysten välttämiseksi ilmassa, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission asetus (EU) N:o 2016/583, annettu 15 päivänä huhtikuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla ja liite

Lentomiehistö

N:o 1178/2011

Komission asetus (EU) N:o 1178/2011, annettu 3 päivänä marraskuuta 2011, siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission asetus (EU) N:o 290/2012, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2012,
- Komission asetus (EU) N:o 70/2014, annettu 27 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 245/2014, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 2015/445, annettu 17 päivänä maaliskuuta 2015,
- Komission asetus (EU) N:o 2016/539, annettu 6 päivänä huhtikuuta 2016.

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla ja liitteet I–IV.

Onnettomuuksien tutkinta

N:o 996/2010

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 996/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014.

Sovellettavat säännökset: 1–23 artikla lukuun ottamatta 7 artiklan 4 kohtaa ja 19 artiklaa (kumottu asetuksella (EU) N:o 376/2014)

N:o 2012/780

Komission päätös, annettu 5 päivänä joulukuuta 2012, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 996/2010 18 artiklan 5 kohdan mukaisesti perustetun turvallisuussuositusten ja niihin saatujen vastausten eurooppalaisen keskusrekisterin käyttöoikeuksista

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla.

Ensimmäinen lentokelpoisuus

N:o 748/2012

Komission asetus (EU) N:o 748/2012, annettu 3 päivänä elokuuta 2012, ilma-alusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuus- ja ympäristösertifiointia sekä suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden sertifiointia koskevista täytäntöönpanosäännöistä, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission asetus (EU) N:o 7/2013, annettu 8 päivänä tammikuuta 2013,
- Komission asetus (EU) N:o 69/2014, annettu 27 päivänä tammikuuta 2014,
- Komission asetus (EU) N:o 2015/1039, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2015,
- Komission asetus (EU) 2016/15.

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liite I.

Jatkuva lentokelpoisuus

N:o 1321/2014

Komission asetus (EU) N:o 1321/2014, annettu 26 päivänä marraskuuta 2014, ilma-alusten sekä ilmailutuotteiden, osien ja laitteiden jatkuvan lentokelpoisuuden ylläpidosta ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksymisestä, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission asetus (EU) 2015/1088, annettu 3 päivänä heinäkuuta 2015, asetuksen (EU) N:o 1321/2014 muuttamisesta yleisilmailun ilma-alusten huoltomenetelmien keventämisen osalta
- Komission asetus (EU) 2015/1536, annettu 16 päivänä syyskuuta 2015, asetuksen (EU) N:o 1321/2014 muuttamisesta jatkuvaa lentokelpoisuutta koskevien sääntöjen asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaiseksi saattamisen, kriittisten huoltotöiden ja ilma-aluksen jatkuvan lentokelpoisuuden valvonnan osalta
- komission asetus (EU) 2017/334.

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja liitteet I–IV.

Täydentävät yksityiskohtaiset lentokelpoisuusvaatimukset

N:o 2015/640

Komission asetus, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2015, lentotoiminnan lajin mukaisista täydentävistä yksityiskohtaisista lentokelpoisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 965/2012 muuttamisesta

Lentopaikat

N:o 139/2014

Komission asetus (EU) N:o 139/2014, annettu 12 päivänä helmikuuta 2014, lentopaikkoihin liittyvistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I–IV.

Ilmaliikenteen hallinta ja lennonvarmistuspalvelut

N:o 2015/340

Komission asetus (EU) 2015/340, annettu 20 päivänä helmikuuta 2015, lennonjohtajien lupakirjoja ja todistuksia koskevista teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti, komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 923/2012 muuttamisesta ja komission asetuksen (EU) N:o 805/2011 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I–IV.

N:o 373/2017

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/373, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2017, ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen sekä muiden ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen palveluntarjoajia koskevista yhteisistä vaatimuksista ja näiden palveluntarjoajien valvonnasta, asetuksen (EY) N:o 482/2008 sekä täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 1034/2011, (EU) N:o 1035/2011 ja (EU) 2016/1377 kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 677/2011 muuttamisesta

Poikkeamista ilmoittaminen

N:o 376/2014

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–7 artikla, 9 artiklan 3 kohta, 10 artiklan 2–4 kohta, 11 artiklan 1 ja 7 kohta, 13 artikla lukuun ottamatta 9 kohtaa, 14–16 artikla, 21 artikla ja liitteet I–III.

N:o 2015/1018

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1018, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 376/2014 mukaisesti pakollisesti ilmoitettavien siviili-ilmailun poikkeamien luokittelua koskevan luettelon vahvistamisesta

Sovellettavat säännökset: 1 artikla ja liitteet I–V.

Luettelo yhteisössä toimintakieltoon asetetuista lentoliikenteen harjoittajista

N:o 474/2006

Komission asetus (EY) N:o 474/2006, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2006, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2111/2005 luvussa II tarkoitetusta yhteisön luettelosta, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/963, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2016.

Tekniset vaatimukset ja hallinnolliset menettelyt siviili-ilmailun alalla

N:o 3922/91

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3922/91, annettu 16 päivänä joulukuuta 1991, teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1899/2006, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006,
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1900/2006, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006,
- Komission asetus (EY) N:o 8/2008, annettu 11 päivänä joulukuuta 2007,
- Komission asetus (EY) N:o 859/2008, annettu 20 päivänä elokuuta 2008.

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla, lukuun ottamatta 4 artiklan 1 kohtaa, 8 artiklan 2 kohtaa (toinen virke) ja 12–13 artiklaa, sekä liitteet I–III.

C. ILMAILUN TURVAAMINEN

N:o 300/2008

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 300/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–15 artikla, 18 artikla, 21 artikla ja liite.

N:o 272/2009

Komission asetus (EY) N:o 272/2009, annettu 2 päivänä huhtikuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 liitteessä vahvistettujen siviili-ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täydentämisestä, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission asetus (EU) N:o 297/2010, annettu 9 päivänä huhtikuuta 2010,
- Komission asetus (EU) N:o 720/2011, annettu 22 päivänä heinäkuuta 2011,
- Komission asetus (EU) N:o 1141/2011, annettu 10 päivänä marraskuuta 2011,
- Komission asetus (EU) N:o 245/2013, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2013.

N:o 1254/2009

Komission asetus (EU) N:o 1254/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2009, perusteista, joilla jäsenvaltiot saavat poiketa siviili-ilmailun turvaamista koskevista yhteisistä perusvaatimuksista ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia turvatoimenpiteitä, sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Komission asetus (EU) N:o 2096/2016.

N:o 18/2010

Komission asetus (EU) N:o 18/2010, annettu 8 päivänä tammikuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 muuttamisesta siviili-ilmailun turvaamisen alan kansallisia laadunvalvontaohjelmia koskevien vaatimusten osalta
Sovellettavat säännökset: sovelletaan kokonaisuudessaan.

N:o 2015/1998

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1998, annettu 5 päivänä marraskuuta 2015, yksityiskohtaisista toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/2426, annettu 18 päivänä joulukuuta 2015.
Sovellettavat säännökset: sovelletaan kokonaisuudessaan, liite mukaan lukien.

D. ILMALIIKENTEEN HALLINTA

N:o 549/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus), **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1070/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009. Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla lukuun ottamatta 1 artiklan 4 kohtaa
Sovellettavat säännökset: 1–4 artikla, 6 artikla ja 9–13 artikla.

N:o 550/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus), **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Asetus (EY) N:o 1070/2009.
Sovellettavat säännökset: 1–18 artikla ja liite I.

N:o 551/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus), **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Asetus (EY) N:o 1070/2009.
Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla.

N:o 552/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 552/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (yhteentoimivuusasetus), **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Asetus (EY) N:o 1070/2009.
Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I–V.

Suorituskyky ja maksut

N:o 390/2013

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 390/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen suorituskyvyn kehittämisjärjestelmästä

N:o 391/2013

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 391/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, lennonvarmistuspalvelujen yhteisestä maksujärjestelmästä

Verkkotoiminnot

N:o 677/2011

Komission asetus (EU) N:o 677/2011, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2011, ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen toteuttamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja asetuksen (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 970/2014, annettu 12 päivänä syyskuuta 2014,
- Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 373/2017.

Sovellettavat säännökset: 1–25 artikla ja liitteet.

N:o 255/2010

Komission asetus (EU) N:o 255/2010, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2010, ilmaliikennevirtojen säätelyä koskevista yhteisistä säännöistä, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012,
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1006, annettu 22 päivänä kesäkuuta 2016, asetuksen (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta sen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ICAOn määräysten osalta.

Sovellettavat säännökset: 1–15 artikla ja liite.

C(2011)4130

Décision de la Commission du 7 juillet 2011 relative à la désignation du gestionnaire de réseau pour les fonctions de réseau de gestion du trafic aérien (ATM) du ciel unique européen (7 päivänä heinäkuuta 2011 annettu komission päätös, joka koskee verkon hallinnoijan nimittämistä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan verkkotoimintoja varten, suomenkielistä toisintoa ei ole).

Toiminnalliset ilmatilan lohkot

N:o 176/2011

Komission asetus (EU) N:o 176/2011, annettu 24 päivänä helmikuuta 2011, ennen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamista ja muuttamista annettavista tiedoista.

Yhteentoimivuus

N:o 1032/2006

Komission asetus (EY) N:o 1032/2006, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2006, lennonjohtoyksiköiden väliseen lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen tarkoitettujen lentotietojen vaihdon automaattisten järjestelmien vaatimuksista, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission asetus (EY) N:o 30/2009, annettu 16 päivänä tammikuuta 2009.
Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla ja liitteet I–V.

N:o 1033/2006

Komission asetus (EY) N:o 1033/2006, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2006, lentoa edeltävän vaiheen lentosuunnitelmia koskeviin menettelyihin liittyvistä vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 929/2010,
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012,
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 428/2013, annettu 8 päivänä toukokuuta 2013,
- Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2120/2016.

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla ja liite

N:o 633/2007

Komission asetus (EY) N:o 633/2007, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2007, lennonjohtoyksiköiden välillä tapahtuvaan lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen käytettävän lentotietosanomien siirtoyhteyskäytännön soveltamisvaatimuksista, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission asetus (EU) N:o 283/2011, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2011.
Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja liitteet I–IV.

N:o 29/2009

Komission asetus (EY) N:o 29/2009, annettu 16 päivänä tammikuuta 2009, tiedonsiirtopalveluja koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/310, annettu 26 päivänä helmikuuta 2015.
Sovellettavat säännökset: 1–14 artikla ja liitteet I–III.

N:o 262/2009

Komission asetus (EY) N:o 262/2009, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2009, S-moodikyselykoodien koordinoitua jakamista ja käyttöä koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2345/2016, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016

Sovellettavat säännökset: 1–12 artikla ja liitteet I–VI.

N:o 73/2010

Komission asetus (EU) N:o 73/2010, annettu 26 päivänä tammikuuta 2010, ilmailutietojen ja

ilmailutiedotuksen laatua koskevista vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 1029/2014, annettu 26 päivänä syyskuuta 2014.
Sovellettavat säännökset: 1–13 artikla ja liitteet I–X.

N:o 1206/2011

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1206/2011, annettu 22 päivänä marraskuuta 2011, ilma-alusten tunnistamista koskevista vaatimuksista yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan valvomiseksi

Sovellettavat säännökset: 1–11 artikla ja liitteet I–VII.

N:o 1207/2011

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1207/2011, annettu 22 päivänä marraskuuta 2011, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan valvonnan suorituskykyä ja yhteentoimivuutta koskevista vaatimuksista, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1028/2014, annettu 26 päivänä syyskuuta 2014.
- Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 386/2017.

Sovellettavat säännökset: 1–14 artikla ja liitteet I–IX.

N:o 1079/2012

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1079/2012, annettu 16 päivänä marraskuuta 2012, puheviestinnässä käytettäviä kanavavälejä koskevista vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 657/2013, annettu 10 päivänä heinäkuuta 2013.
- Täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2345/2016.

Sovellettavat säännökset: 1–14 artikla ja liitteet I–V.

SESAR

N:o 219/2007

Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, annettu 27 päivänä helmikuuta 2007, yhteisyrityksen perustamisesta uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmän (SESAR) kehittämiseksi, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Neuvoston asetus (EY) N:o 1361/2008, annettu 16 päivänä joulukuuta 2008,
- Neuvoston asetus (EY) N:o 721/2014, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2014.

Sovellettavat säännökset: 1 artiklan 1–2 kohta, 1 artiklan 5–7 kohta, 2 artikla, 3 artikla, 4 artiklan 1 kohta ja liite.

N:o 409/2013

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 409/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, yhteisten hankkeiden määrittelemisestä, hallintorakenteiden perustamisesta ja kannustimien yksilöimisestä Euroopan ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman toteuttamisen tueksi

Sovellettavat säännökset: 1–15 artikla.

N:o 716/2014

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 716/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelmaa tukevan yhteisen kokeiluhankkeen aloittamisesta.

Ilmatila

N:o 2150/2005

Komission asetus (EY) N:o 2150/2005, annettu 23 päivänä joulukuuta 2005, ilmatilan joustavaa käyttöä koskevista yhteisistä säännöistä

Sovellettavat säännökset: 1–9 artikla ja liite.

N:o 923/2012

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:**

- Komission asetus (EU) 2015/340, annettu 20 päivänä helmikuuta 2015,
- Komission asetus (EU) 2016/1185.

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liite, lisäykset mukaan lukien.

E. YMPÄRISTÖ JA MELU

N:o 2002/49

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY, annettu 25 päivänä kesäkuuta 2002, ympäristömelun arvioinnista ja hallinnasta, sellaisena kuin sitä on muutettu asetuksella (EY) N:o 1137/2008 ja direktiivillä (EU) 2015/996.

Sovellettavat säännökset: 1–12 artikla ja liitteet I–VI.

N:o 2003/96

Neuvoston direktiivi, annettu 27 päivänä lokakuuta 2003, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta

Sovellettavat säännökset: 14 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 14 artiklan 2 kohta

N:o 2006/93

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 (toinen painos 1988) niteessä I olevan II osan 3 lukuun kuuluvien ääntä hitaammin lentävien lentokoneiden liikennöimisen sääntelystä

Sovellettavat säännökset: 1–5 artikla ja liitteet I ja II.

N:o 598/2014

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, tasapainoisen lähestymistavan mukaista meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista unionin lentoasemilla koskevista säännöistä ja menettelyistä sekä direktiivin 2002/30/EY kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–10 artikla ja liitteet I ja II.

F. KULUTTAJANSUOJA

N:o 2027/97

Neuvoston asetus, annettu 9 päivänä lokakuuta 1997, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa, **sellaisena kuin sitä on muutettu seuraavalla:**

– Asetus (EY) N:o 889/2002.

Sovellettavat säännökset: 1–6 artikla ja liitteet.

N:o 261/2004

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla.

N:o 1107/2006

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla ja liitteet I ja II.

G. SOSIAALISET NÄKÖKOHDAT

N:o 1989/391

Neuvoston direktiivi, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1989, toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä, **sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:**

- Direktiivi 2007/30/EY.

Sovellettavat säännökset: 1–16 artikla.

N:o 2000/79

Neuvoston direktiivi, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta

Sovellettavat säännökset: 2–3 artikla ja liite.

N:o 2003/88

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista

Sovellettavat säännökset: 1–20 artikla ja 22–23 artikla.